

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ÇEVRE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

1'inci Toplantı

8 Kasım 2017 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve trnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- (1/838) esas numaralı Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı ile Komisyon gündeminde bulunan aynı mahiyetteki Tunceli Milletvekili Gürsel Erol'un (2/1750) esas numaralı Doğanın ve Biyolojik Çeşitliliğin Korunmasına İlişkin Temel İlkelerin Belirlenmesi ve Munzur Havzasının Doğal Varlığının Yaşatılmasına Dair Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 35'inci maddesi uyarınca birleştirilmesi ve görüşmelerde (1/838) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın esas alınmasına ilişkin karar

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A)KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı (1/838)

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cihan Pektaş'ın, milletvekillerinin kendi illerine Komisyonu davet etiklerine, resmi bir davet olursa Komisyon olarak davete icabet edebileceklerine ilişkin açıklaması

ÇEVRE KOMİSYONU

1'inci Toplantı

8 Kasım 2017 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Çevre Komisyonu saat 11.21'de açılarak iki oturum yaptı.

(1/838) esas numaralı Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı ile Komisyon gündeminde bulunan aynı mahiyetteki Tunceli Milletvekili Gürsel Erol'un (2/1750) esas numaralı Doğanın ve Biyolojik Çeşitliliğin Korunmasına İlişkin Temel İlkelerin Belirlenmesi ve Munzur Havzasının Doğal Varlığının Yaşatılmasına Dair Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 35'inci maddesi uyarınca birleştirilmesi ve görüşmelerde (1/838) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın esas alınması kabul edildi.

Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı'nın (1/838) tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanarak maddelerine geçildi.

Komisyon Başkanı Cihan Pektaş, milletvekillerinin kendi illerine Komisyonu davet ettiklerine, resmî bir davet olursa Komisyon olarak davete icabet edebileceklerine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 14.44'te toplantıya son verildi.

8 Kasım 2017 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.21

BAŞKAN : Cihan PEKTAŞ (Gümüşhane)

BAŞKAN VEKİLİ: Muhammet BALTA (Trabzon)

SÖZCÜ: Sebahattin KARAKELLE (Erzincan)

KÂTİP: Bayram ÖZÇELİK (Burdur)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, bakanlıklarımızın ve sivil toplum kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları ve temsilcileri, değerli basın mensupları; hepinize hoş geldiniz diyorum.

26'ncı Yasama Döneminin Beşinci, Üçüncü Yasama Yılı'nın ilk toplantısını açıyorum. Yeterli çoğunluğumuz vardır.

II.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- (1/838) esas numaralı Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı ile Komisyon gündeminde bulunan aynı mahiyetteki Tunceli Milletvekili Gürsel Erol'un (2/1750) esas numaralı Doğanın ve Biyolojik Çeşitliliğin Korunmasına İlişkin Temel İlkelerin Belirlenmesi ve Munzur Havzasının Doğal Varlığının Yaşatılmasına Dair Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 35'inci maddesi uyarınca birleştirilmesi ve görüşmelerde (1/838) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın esas alınmasına ilişkin karar

BAŞKAN – Değerli üyelerimiz, bugün, gündemimizde, Meclis Başkanlığınca esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen (1/838) esas numaralı Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı var. Komisyonumuz gündeminde, tasarıyla aynı mahiyette olan, Tunceli Milletvekili Sayın Gürsel Erol'un, (2/1750) esas numaralı Doğanın ve Biyolojik Çeşitliliğin Korunmasına İlişkin Temel İlkelerin Belirlenmesi ve Munzur Havzasının Doğal Varlığının Yaşatılmasına Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

İç Tüzük'ün 35'inci maddesi uyarınca bu iki tasarı ve teklifin birleştirilmesini ve Komisyon görüşmelerinin tasarı üzerinden yürütülmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A)KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı (1/838)

BAŞKAN – Şimdi, tasarının tümü üzerinde görüşmelere başlıyoruz.

Sırasıyla, tasarı hakkında Komisyonumuza bilgi vermek üzere Sayın Bakanımıza, teklif hakkında bilgi vermek üzere Sayın Erol'a, görüşlerini açıklamak ve varsa sorularını almak üzere, talep sırasına göre sayın üyelerimize ve milletvekillerimize söz vereceğim.

Tasarı hakkında Komisyonumuza bilgi vermek üzere, ilk sözü Orman ve Su İşleri Bakanımız Profesör Doktor Sayın Veysel Eroğlu'na veriyorum.

Buyurun Sayın Bakanım.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Teşekkür ediyorum.

Çevre Komisyonumuzun Çok Değerli Başkanı, değerli üyeleri, saygıdeğer milletvekillerim; tabii, burada, Hükümeti, temsilcileri, Bakanlıktan gelen değerli bürokratlar, sivil toplum kuruluşlarının çok değerli temsilcileri, basınımızın kıymetli mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Özellikle bugün hakikaten benim için de bir mutlu gün çünkü Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı üzerinde görüşeceğiz, hayırlı ve uğurlu olmasını gönülden temenni ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle şunu belirtmek istiyorum: Orman ve Su İşleri Bakanlığı özellikle tabiatı koruyan, biyolojik çeşitliliği koruyan bir bakanlıktır, esas gayemiz budur. Dolayısıyla, zaten bizim sloganımız “Orman ve su varsa hayat var.” Bu bakımdan, biz, mutlaka tabii varlıkları, tabiatı, biyolojik çeşitliliği korumak zorundayız. Özellikle, bu konuda, Hükümetimiz gerçekten çok büyük çalışma yapıyor.

Şunu gururla ifade etmek istiyorum: Korunan alanlar üç misli arttı, hatta 3 mislinden daha fazla. Tam rakamı vermek istiyorum. Daha önce Türkiye’de korunan alan miktarı 9 milyon 369 bin 832 dekar iken, bugünkü tarih itibarıyla 30 milyon 47 bin 789 dekara yükselmiştir. Gerçekten üç katından fazla bir artış söz konusudur.

Millî park sayımızı 33’ten 42’ye yükselttik. Ayrıca, tabiat parkı 17 adetti, 227 tabiat parkımız var korunan alan olarak.

Ayrıca, tabiat anıtı 85’ten 112’ye yükseldi. Bir de tabiatı koruma alanı olarak özellikle 30 tane tabiatı koruma alanımız söz konusu.

Daha önce “yaban hayatı geliştirme sahası” diye bir saha söz konusu değildi, ilk defa, biz, yaban hayatı geliştirme sahası ilan ettik ve şu anda, Türkiye’de 81 adet yaban hayatı geliştirme sahası bulunmaktadır.

Ramsar alanı, biliyorsunuz sulak alanlarla ilgili Ramsar alanı 9 taneydi, şu anda 14 tane Ramsar Sözleşmesi’ne uygun sulak alanımız var, hatta sulak alanlardan büyük ölçüde kuruyanları dahi ihya ettik, yeniden kazandırdık.

Ayrıca, Ramsar dışında ulusal önemi haiz sulak alanlar var. Ramsar Sözleşmesi’ne uygun değil ama onu da ilan ettik, 45 tane de bu şekilde ulusal önemi haiz sulak alanımız söz konusu.

Ayrıca, 8 adet mahallî önemi haiz sulak alanlar var, böylece normalde 554 adet korunan alanımız var Türkiye’de ve bunun da toplam alanı 30 milyon dekarı geçiyor.

Özellikle bugünkü görüşeceğimiz sulak alanla alakalı, müsaade ederseniz bir sunumum var, bunu sizlere arz etmek istiyorum.

Şimdi, burada, benim sunumunda, birinci bölümde tabiatı koruma durumumuza genel bir bakış arz edeceğim sizlere, sonra, ikinci bölümde kanun tasarısına niçin ihtiyaç duyuldu? Ayrıca, kanun tasarısının bir süreci vardı. Aslında bu tasarı daha önce komisyonlara geldi, hatta bu şekilde arka arkaya iki defa toplantı yaptık ama iki sefer de kadük kaldı maalesef, inşallah, bu sefer artık Genel Kuruldan geçer diye düşünüyoruz. Son bölümde de kanun tasarısıyla yapılan düzenlemelerden bahsedeceğim.

Efendim, şöyle bir bakarsak, son on beş yılda korunan alanımızın sayısı -az önce arz ettim- 554’e yükseldi. Bu alandaki artışı da az önce grafik olarak arz etmiştim, takriben 9 milyon dekardan 30 milyon dekara yükseldi.

Tabiat parklarımızın sayısı çok fazla arttı. Keza, sulak alanlarla ilgili az önce arz etmiştim, alan olarak da çok arttı, 9’dan 14’e yükseldi. Bu, biliyorsunuz, Ramsar Sözleşmesi’ne uygun alanları sulak alan olarak ilan ediyoruz ve bunlar sözleşmeye uygun.

Bunun dışında, plansız sulak alanlar kalmadı aşağı yukarı, bunların sayılarını da artırdık, yönetim planlarını hazırladık.

Bir de şunu ifade edeyim: Tabiat turizmini de geliştiriyoruz. Aşağı yukarı 81 ille alakalı tabiat turizmi hem master planı hem de eylem planı hazırladık. Bunlarda, özellikle, tabiatı koruyarak turizmi geliştirmek amacıyla böyle bir çalışma yaptık yani ağaç kesmeden, tabiatı koruyarak böyle bir çalışma yapıyoruz.

Bunun dışında, Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi kapsamında 33 ilimizdeki çalışmalar tamamlandı, 43 ildeki çalışmalar devam ediyor. İnşallah, 2019 yılı sonu itibarıyla 81 ilde bu şekildeki biyolojik çeşitlilik envanter çalışmasını tamamlayacağız. Hatta, bu maksatla, “Nuh’un Gemisi” diye bir veri tabanı hazırladık. Bu veri tabanına ilk girişi de ben yaptım ama şu ana kadar 1 milyon 200 bin adet veri işlendi buraya. Burada bunların resimleri var, özellikleri belirtiliyor. Hatta benim ilk girdiğim tür de burada gördüğümüz, yansıda gördüğünüz “Eber Sarısı” adıyla bilinen Eber Gölü civarındaki endemik bir tür ve bu, dünyada başka bir yerde yok; Eber Sarısı, ilk girdiğimiz ve benim de girdiğim, Nuh’un Gemisi’ndeki ilk veri bu.

Ayrıca, 45 tane tür koruma eylem planı hazırladık. Bunların büyük kısmını tamamlayacağız. Bunlar kitapçıklar hâlinde yayınlandı.

Kanun tasarısına niye ihtiyaç duyuldu, onu kısaca arz etmek istiyorum. Sebebi, ülkemizde biyolojik çeşitliliğin korunmasıyla ilgili özel bir kanun bulunmaması ve özellikle, korunan alanlarla ilgili mevzuatta bazı boşlukların giderilmesi maksadıyladır. Ayrıca, aynı sahada birden fazla koruma kategorisinin çakışması söz konusu. Bakıyorsunuz, aynı sahada, sit alanı, tabiat parkı, millî park; bunlar birbiri içine giriyor. Bir sahada mutlaka bir koruma alanı olması lazım, dolayısıyla, bu kargaşayı gidererek korumanın daha da güçlendirilmesi ve tek elden korumanın yapılması maksadıyla teklif ediyoruz.

Bunun dışında, tabiatı koruma sisteminin uluslararası sistemle uyumlu olması lazım. Bilhassa, AB mevzuatına uyumlu bir teklifte bulunuyoruz efendim.

Bunun dışında, az önce belirttiğim gibi, AB müzakerelerinde, biliyorsunuz, ilk defa 2009 yılında ben Çevre ve Orman Bakanırken çevre faslı en zor fasıldı. Hatta, bugün Avrupa Birliğine katılan ülkeler çevre fasıllarını en son açabilmişlerdir. Ama biz 2009 yılında gerçekten büyük bir gayret gösterdik. Hem Kyoto Sözleşmesi’ni imzaladık, yüce Meclisimizden geçti hem de “Avrupa Birliği müzakerelerinde çevre faslını açacağız.” dedik, 2009 yılında açtık. Burada bir sözümüz vardı, o da şu: Tabiatı ve biyolojik çeşitliliği koruma kanununun çıkarılması taahhüt edildi. Esasen, Hükümetimizin programında da bu vardı.

Kanun tasarısının sürecini kısaca arz etmek istiyorum efendim. Kanun tasarısı aslında 2003 yılında hazırlanmaya başlandı çünkü zor bir kanun. Hakikaten, bütün taraflar, pek çok bakanlığı ve tabii, sivil toplum kuruluşlarını, kamu kurum ve kuruluşlarını alakadar ediyor. Biz bunu 2011 yılında Genel Kurula kadar intikal ettirdik. O zaman Komisyonunda ben gerçekten kanun tasarısını koydum, o zamanki Çevre Komisyonundaki değerli milletvekillerinin oy birliğiyle yüce Meclise gönderildi ama maalesef, seçim devreye girdi, Genel Kurulda kadük kaldı. Daha sonra 24’üncü Yasama Döneminde tekrar bunu gönderdik ama 2015 yılı Haziran ayındaki genel seçimler sebebiyle Genel Kurulda görüşülemeden kadük kaldı, iki defa Genel Kuruldaydı. Ayrıca, Hükümetimiz 2016 yılı eylem planında bu kanunla ilgili düzenleme yapılacağını açıkladı. Dolayısıyla, kadük kaldıktan sonra biz bu kanunu tekrar sivil toplum kuruluşlarıyla yeniden, AB Bakanlığı ve diğer bütün bakanlıklardan görüş alarak, onların da

tekliflerini dikkate alarak Başbakanlığa tekrar sunduk ve Bakanlar Kurulunda görüştüğten sonra nihai hâline getirerek 15 Mayıs 2017 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunduk yani safahat bu.

Düzenlemeler ne, kısaca ben onları arz edeyim. Özellikle, kanun 12 bölüm ve 43 esas, 6 geçici olmak üzere toplam 49 maddeden oluşmaktadır. Bu kanunun özü şudur efendim: Bu kanun, tabiatın, biyolojik çeşitliliğin, tabii değerlerin, jeolojik mirasın ve peyzajın korunmasına ve sürdürülebilir yönetime ilişkin usul ve esasları düzenliyor. Bunlardan temel ilkeler nedir? Ekolojik denge ve tabii ekosistem değerlerinin muhafazasını gerçekleştiriyoruz. Ayrıca, korunan alanın tek kategori hâlinde yönetimini istiyoruz çünkü çok kargaşa var. Aynı korunan alanda pek çok bakanlık yetkili olabiliyor. Ayrıca, katılımcılık söz konusu. Bir de ihtiyatlılık, bilhassa, ihtiyatlılık. Korunan alan dışındaki alanlarda türlerin yok olmaması için birtakım ihtiyati tedbirlerin alınmasını getiriyoruz. Çünkü sadece korunan alanlar değil, korunan alanların dışında da bazı korunan türler söz konusu, onu da getirdik. İşte, gördüğünüz gibi, şu şemada göreceğiniz üzere, korunan alan içinde koruma söz konusu olduğu zaman tabii yaşam alanlarındaki koruma kategorisi belirlenerek alanın korumasını yapıyoruz, alanı koruyoruz.

Peki, korunan alan dışındaki koruma nasıl olacak? Koruma alanı kategorisi belirlenmede yerinde korumayla. Yani bir tür varsa orayı, o alanı tamamen korunan alan ilan etmiyoruz ama o türü orada korumak için gereken tedbirleri alıyoruz, bu kanunda bu da var.

Bir de tabii yaşam alanlarına uygun özellik taşıyan alanlarda koruma söz konusu. Ayrıca, birtakım yabancı ve yayılımcı türlerin girişimi var Türkiye'ye. Bu girişimin önlenmesi için gerekli tedbirleri de kanuna koyduk. Dolayısıyla, inşallah, bu kanun çıktığı zaman türlerin, hatta, yabancı, zararlı birtakım türlerin Türkiye'deki istilasını önleyecek tedbirleri de almış olacağız.

Katılım ve istişare: Efendim, burada, aşağı yukarı -ben gururla ifade edeyim- bütün mahalli idarelerle, sivil toplum kuruluşlarıyla, diğer bakanlıklarla bunlarla ilgili bütün hepsiyle görüşme yaptık, onların görüşlerini aldık. Yani özellikle, katılım ve istişare bu kanunda gerçekten çok mükemmel oldu. O bakımdan, ben emeği geçen bütün kamu kurumlarının temsilcilerine, bakanlıklarımıza ve hakikaten, çok değer verdiğim, sivil toplum kuruluşlarına -büyük katkıları oldu- gerçekten gönülden teşekkür ediyorum huzurunuzda. Tabii, milletvekillerimizin katkılarını burada ifade etmemiz gerekir.

Tabiatı koruma sistemini şu şemada görmek mümkün efendim. Efendim, burada biz, uluslararası kabul görmüş, korunan alanlar sistemiyle uyumlaştırdık ve sistemi yeniden düzenledik. Efendim, IUCN kriterleri var yani dünyada -beynelmilel koruma alanı- rastgele koruma olmuyor, o alanların isimleri var, bunları ona uygun hâle getirdik. Bir: Tabiatı koruma alanı, yaban hayatı koruma alanı; mutlak olarak korunan alanlar bunlar. Bir de koruma-kullanma dengesini gözetmek suretiyle millî park veya tür veya habitatı koruma alanı, tabiat anıtı, tabiat parkı gibi dünyada kabul görmüş korunan alanları bu şekilde sınıflandırdık. Görüldüğü gibi, mutlak koruma alanları var, orada herhangi bir şey yapılamıyor, tabiatı koruma alanı da mutlak korunması gereken alan ama bazı alanlar var ki -tabiat parkı gibi- bunları koruma-kullanma dengesini gözetmek -oradaki tabiatı korumak kaydıyla- tabii, vatandaşların istifade etmesi için, mesirelik alan gibi birtakım ihtiyaçları karşılamak için bu şekilde, aşağı yukarı 6 tane sınıfa ayırdık. Bu da uluslararası kriterlere uygun sınıflandırma efendim.

Şimdi, peki, bu nasıl olacak? Korunan alan teklifi ve değerlendirme tespiti nasıl olacak? Bununla ilgili, efendim, korunan alan teklifinin yapılması önce Orman ve Su İşleri Bakanlığı merkez birimi var, taşra birimleri, daha sonra, bunlar mahalli kurullarda değerlendiriliyor, neticede, nihai olarak değerlendirilip bütün kurumlardan geçtikten sonra bazı durumlarda bakan onayıyla, bazen de Bakanlar Kurulunun tasvibiyle artık orası korunan alan olarak ilan ediliyor.

Korunan alanın tespit ve ilan süreçlerinin alanı yöneten kurum tarafından yürütülmesi sağlanıyor; bir. İkincisi: Aynı anda en uygun koruma kategorisi belirlenerek birtakım çakışmalar önleniyor, en uygun kriter. İşte, bunlardan, korunan alanlardan mesela, millî park; Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından bütün kurumların görüşü alınmak suretiyle tespit ediliyor, uygun görülmesi hâlinde Bakanlar Kuruluna sevk ediliyor ve Bakanlar Kurulu tarafından ilan ediliyor. Bunun dışında, tabiatı koruma alanı, yaban hayatı vesaire gibi, yine bütün kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından onaylanıyor. Yani millî parkları Bakanlar Kurulu, diğerlerini, bütün kurum ve kuruluşların, sivil toplum kuruluşlarının, mahallî kurulların görüşü dikkate alınarak Orman ve Su İşleri Bakanlığı onaylıyor.

Efendim, bir de yeniden değerlendirme söz konusu, o da şöyle: Geçmişte bazı alanlar ilan edilmiş ama bunlarla ilgili ciddi bir çalışma yapılmamış. Ben mesela çok iyi biliyorum, sit alanları ilan edilmiş geçmişte fakat bu alanların ne koordinatları belli ne de alanla ilgili birtakım ilmî çalışmalar yapılmış değil. Bu ilan edilmiş sınırların bu kanuna göre değiştirilmesi mümkün hâle geliyor. Kısmen veya tamamen farklı koruma kategorisi kapsamına alınabileceği gibi, ilan edilmiş koruma alanının kaldırılabilmesine yönelik düzenleme burada var yani sınırlarının belirlenmesi veyahut koruma sınıfının değiştirilmesi gibi. Çünkü bunlar, daha önce yapılan bazı ilanlar usulüne uygun yapılmamış, biz bunları usulüne uygun hâle getirmek istiyoruz.

Peki, planlama nasıl olacak bunlarla ilgili? Korunan alanın, koruma-kullanma dengesi kapsamında sürdürülebilir bir şekilde yönetimi maksadıyla ihtiyaç duyulan planlara yönelik birtakım düzenlemeler de yapılmış yani rastgele yapılmayacak. Mesela, uzun devreli gelişme planları hazırlıyoruz millî parklarda, tabiat parklarında, uzun devreli gelişme planları. Nerede mutlak, nerede sürdürülebilir kalkınma alanı gibi alanları belirliyoruz. Tabii, burada ilmî bir çalışma yapılıyor, ona göre, bir uzun devreli gelişme planına göre işlem yapılıyor. Ayrıca, yönetim planları var, yönetim planları da tabiatı koruma alanı, yaban hayatı koruma alanı, tabiat anıtı, tür veya habitat için koruma alanı; bunların da yönetim planları var, nasıl yönetileceğine dair. Dolayısıyla, bunları da belirliyoruz.

Bir de bu kanunda getirilen bir husus var. Burada kamulaştırmaya veya tahsise veya trampaya imkân tanıyoruz. Diyelim ki korunan alan var, ilan etmişiz ama vatandaşın tapulu mülkü, dolayısıyla, bunu gerekirse Bakanlığımız kamulaştırabilecek veyahut da tahsis işlemi yapabilecek veyahut takas veya -doğrusu, trampa- trampaya yönelik düzenleme yapılacak. Bir alanı alıyoruz, diyelim ki hazineye ait olan bir başka alanla trampa suretiyle o alanı korunan alan olarak kazanıyoruz. Kanunda bu şekilde bir hüküm getirildi.

Ayrıca, korunan alanlarda izin, tahsis, kiralama işlemlerine yönelik düzenlemeleri de yaptık, bu da kanunda var. Sizlere hem sunumu hem de kanunun son şeklini sizlere arz ettim. Bu şekilde düzenleme yapıldı.

Bir diğer husus da: Biliyorsunuz, bir alanla ilgili bir faaliyet yapılacağı zaman ÇED süreci söz konusu. Özellikle, ÇED süreci içerisinde ekolojik etki değerlendirmesine tabi tutuluyor ÇED kapsamında. Bir de ÇED'den muaf olan alanlar olabiliyor, "ÇED'e gerekli değildir." diyor. Biz orada müstakil olarak ekolojik etki değerlendirmesine tabi tutulacağını söylüyoruz yani ÇED gerekli olmasa dahi bir alanda tür varsa -korunan bir alanda zaten gereği yapılıyor da, bunun dışında herhangi bir alanda ekolojik etki değerlendirmesi yaptıktan sonra, ilmî olarak, rapor hazırlandıktan sonra- burada herhangi bir faaliyet yapılabilir mi veya türleri koruyacak ne gibi tedbirler alınacak; bu şekilde bir etki değerlendirmesine tabi tutuyoruz, ondan sonra gerekli izin veriliyor yani ÇED kapsamında olmasa dahi, onu da kanunla getirdik.

Bunun dışında, araştırma ve genetik kaynaklara erişim izinleri, veri toplama ve izleme gibi konularda da özellikle birtakım tedbirler aldık. Mesela, araştırma izinleri, biyolojik çeşitliliğin tespiti, veri tabanında kayıt altına alınmasına ve izlenmesine yönelik birtakım tedbirler, gen kaynaklarının yurt dışına kaçırılmasının önlenmesine yönelik birtakım tedbirler de bu kanuni düzenlemede maddeler hâlinde konuldu efendim.

Özellikle burada koruma tedbirleriyle ilgili yasaklanan fiillerin tanımlanması, denetim ve koruma, adli ve idari yaptırımlar ile tazmin yükümlülüğü söz konusu, bunların belirlenmesine yönelik düzenlemeler. Yani hem adli hem de cezai, idari birtakım yaptırımlar konuldu. Bunlar da maddeler hâlinde var.

Bir de tabii, koruma için bir kaynak oluşturmak gerekiyor; neyle koruyacağız, nasıl koruyacağız. Bunun için tabiatın, biyolojik çeşitliliğin korunması, iyileştirilmesi, geliştirilmesine yönelik ihtiyaç duyulacak gelir kaynaklarını da madde 26'da ortaya koyduk. Hangi gelir türleri var, onları koyduk. Neticede, birtakım destekler yani özellikle koruma tedbirlerinden etkilenen yöre halkına kaynak aktarılmasına yönelik düzenleme de yapıldı. Mesela, bir alanı diyelim ki sulak alan ilan ediyoruz. Vatandaş oradan istifade ediyordu, istifade edemiyor ama oradan, başka yerden sağlayacağımız bazı gelirleri o yöre halkına aktarma, kaynak aktarma imkânını getirdik. Ayrıca, korumaya destek verecek ilgililere teşvik verilmesine yönelik düzenlemeler söz konusu.

Bir de mesire yerleri söz konusu. Özellikle, biliyorsunuz, mesire alanları çok büyük bir ihtiyaç. Bu mesire alanlarının şöyle bir faydası var: Eğer biz belli alanı mesire alanı ilan etmezsek vatandaş rastgele yerde piknik yapıyor ve orada birtakım orman yangınlarının çıkması veya ormanın tahrip olması, çöplerle ormanın kirletilmesi gibi birtakım mahzurlar var. Dolayısıyla biz, burada, Bakanlığa tahsis edilmiş hazine taşınmazlarının üzerinde de mesire yerlerinin belirlenebileceği hükmünü getirdik efendim. Mesire alanları büyük bir ihtiyaç.

Bir de anıt ağaçlar var. Anıt ağaçlarla alakalı özellikle burada Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla şöyle bir karar aldık: Bunlardan Bakanlıkça anıt ağaç olarak belirlenip koruma altına alınmasına yönelik düzenleme yaptık. Onlar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı şehir içindekileri yapacak ama orman içindekileri de biz koruyacağız. Bu şekilde bir karar aldık.

Geçici maddeler var, onları da kısaca anlatayım. Özellikle mevcut korunan alanın yeniden değerlendirme yapıncaya kadarki süreçte yönetimiyle ilgili düzenleme yapıldı geçici madde 1'de. Bunun dışında, ayrıca, kesin izin, irtifak hakkı ve kiralama sürelerinin uzatılmasına yönelik bir düzenleme getirdik çünkü şöyle bir durum var: Kültür ve Turizm Bakanlığının süreleri ile bizim süreler arasında farklılık var, dolayısıyla bu süreleri eşitleyelim diye söyledik. Bir de bazen bu korunan alanla ilgili, kiralanan alanlarda vatandaş gerçekten turistik maksatla veya mesirelik alan ihtiyacıyla güzel tesisler yapmak istiyor. Bunların sürelerini uzatırsak daha güzel birtakım tesisler yapma imkânı oluyor, kalıcı tesisler. Süreyi uzatıyoruz.

Ayrıca geçici maddeler var. Bunlardan eğitim ve sosyal tesis maksadıyla kamu kurum ve kuruluşları lehine verilmiş izinlerin bu tesislerin maksada uygun olarak kullanılmaması sebebiyle iptal edilmesine yönelik düzenleme getirildi. Efendim, hakikaten bazen kamu kurum ve kuruluşları korunan alanlarda veya ormanlarda yer talep ediyor. Bunu özellikle orman alanlarında... Mesela, 2003 yılında DSİ'nin de böyle pek çok yeri vardı. Biz bunların tamamını Ormana devrettik, sonra onları ona göre değerlendirdi Orman idaresi. Dolayısıyla biz bu kanunda kamu kurum ve kuruluşlarına verilen izinlerin gerektiğinde iptalini getiriyoruz. Bu, Uludağ'da başımıza geldi efendim. Uludağ turizm bölgesi, neticede dünya çapında meşhur bir yer ama bir baktım ki bütün kurumlar, başta Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Meteoroloji, DSİ ve diğer kamu kurum ve kuruluşları pek çok tesis yapmış yani bu böyle

kabul edilebilir bir şey değil. Öncelikle kendi kurumumdaki tesisleri yıkarak başladım çünkü neticede otel için mi orayı kullanacağız, kayak merkezi olarak mı, yoksa sosyal tesis olarak mı? Dolayısıyla bunları yıkarak başladık. Uludağ’da muazzam bir dönüşüm şu anda başladı hakikaten, rayına oturdu. Bunun gibi başka yerlerde de pek çok kamu kurum ve kuruluşu kendi lehine tahsisler almış, kullanıyor, kullanmıyor veya bakımını yapıyor, yapmıyor; bunlara artık son vermek istiyoruz.

Ayrıca, bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce koruma altındaki hayvan ve bitki tür ve türevlerini bulunduranlara ilişkin düzenlemeye gidildi efendim, bu da geçici madde. Yani belli bir süre veriyoruz. Koruma altındaki hayvanı veya bitki türünü bulunduruyor kaçak bir şekilde, haber de vermemiş. Bunları haber verecek, onları kayıt altına alacağız. Geçici madde 5’te bunu da açıklığa kavuşturduk.

Efendim, çakışan alanlar var, o alanlarla ilgili olarak şöyle: Biliyorsunuz, özel çevre koruma bölgeleri içinde kalan ÖÇK alanları var, bunlar şu anda Çevre ve Şehircilik Bakanlığının uhdesinde. Bunlar için de bizim yaban hayatı koruma ve geliştirme alanları ile millî park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiat koruma alanlarının iptal edilmesine yönelik düzenlemeye gidildi. Yani şunu ifade edeyim: Burada bir alanda birden fazla koruma statüsü olsun istemiyoruz, dünyada da böyle bir şey yok yani. Tek statü yani kim koruyacaksa o. Şu bardağı 40 kişi taşısa yolda kırılır. Dolayısıyla kim mesulse o olsun dedik. Biz, ÖÇK yani özel çevre koruma bölgesi içindeki alanlarda kendimizinkini tamamen iptal ediyoruz; bu, yetki tamamen Çevre ve Şehircilik Bakanlığına geçiyor. Ama burada ise millî park, tabiat parkı, tabiatı koruma alanı, tabiat anıtı ile yaban hayatı koruma alanı geliştirme sahası içerisinde bulunan doğal sit alanlarını da kaldırıyoruz çünkü bir alanda koruma var ise başka bir koruma statüsü olamaz. Esasen doğal sit alanı diye bir şey de uluslararası kriterlerde zaten yok. Orası millî parksa artık orası “millî park” olarak anılacak, içinde herhangi başka bir koruma statüsü olmayacak. ÖÇK’da da biz çekiliyoruz oradan. Orada da tamamen özel çevre koruma bölgesi kendi kriterlerine göre orayı yönetecek. Meselenin özü bu. Onu da arz ediyorum.

Efendim, sorular varsa tabii cevaplandırırız ama sizlere bir kitapçık hazırladık, hatta kanun metnini de buraya arz ettik. Ben alakanızdan dolayı hepinize gönülden teşekkür ediyorum, sağ olun. İnşallah, güzel ve örnek bir kanun hazırlayacağız. Hakikaten ben dünyadaki bütün korunan alanlarla ilgili usul, esasları, hepsini inceledim. Mükemmel bir şey hazırladık. İki üç defa bu revize edildi, tadil edildi dolayısıyla bize göre çok güzel oldu ama eksikler varsa siz Değerli Komisyon Başkanı, üyeleri, aynı zamanda katılımcıların da desteğiyle daha da güzelleştirmek mümkün olabilir.

Hepinize dinlediğiniz için teşekkür ediyorum, hayırlı olmasını diliyorum. Sağ olun, var olun efendim.

BAŞKAN – Sayın Bakanımıza teşekkür ediyoruz.

Şimdi, teklifini açıklamak üzere Sayın Gürsel Erol’a söz veriyorum.

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli milletvekilleri, kamu kuruluşlarımızın değerli temsilcileri; ben de hepinizi sevgi ve saygıyla selamlayarak hepinize günaydın demek istiyorum.

Öncelikle Sayın Bakanımıza sunumundan dolayı teşekkür ederim. Bizim verdiğimiz kanun teklifi, Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı’yla birleştirilmesi talebimiz Munzur havzasının doğal varlığının yaşatılmasıyla ilgili kanun teklifidir. Tabii şu anda görüşülen kanun tasarısının içeriğiyle ilgili yorum ve değerlendirmeleri yapacak partimiz adına burada görevlendirilmiş olan Komisyon üyelerimizdir ama ben Munzur havzasıyla ilgili ve Munzur’la ilgili sizleri bilgilendirmek için aslında buradayım. Bu bilgilendirmemi iki boyutta yapmak isterim. Birincisi, işin bilimsel boyutuyla ilgili bir bilgi vermek isterim, ikinci boyutu da işin sosyal boyutuyla ilgili.

Önce bilimsel boyutuyla ilgili... Sayın Bakanımızın Tunceli'yi ziyaretinde de kendisine ifade etmiştik. Tunceli Munzur Vadisi üzerinde 4 tane baraj, 5 tane de HES yapma projesi var. Burası 1971 yılında millî park olarak ilan edilmiş. 1.600 bitki türü var, bu 1.600 bitki türünün yüzde 18'i endemik bitki türü ve o bölgede Türkiye'de başka yerde görülmeyen canlı türleri var. Tabii ki enerjiye yönelik bir bölgede HES ve barajların yapılması bir hükümet politikasıdır. Bu, bugünkü Hükümetin de değil, geçmiş hükümetler döneminde alınan bir karardır Munzur Vadisi'nde HES'lerin ve barajların yapılması. Ama sonuç itibarıyla bu projenin yanlışlığını ve oradaki, doğadaki tahribatı görüp vazgeçecek olan da bugünkü Hükümettir. Bu konuda hem Sayın Bakanımızı hem Sayın Başkanımızı ve Komisyon üyelerimizi bilgilendirme ihtiyacı hissettim.

Değerli üyeler, ben önce size biraz Tunceli'yi anlatmak isterim ve orada hangi koşullarda ve şartlarda vatandaşların yaşam tarzlarını devam ettirdiklerini, yaşamlarını devam ettirdiklerini anlatmak isterim. Tabii, terörle anılan bir bölge. Terör örgütlerinin çoğu zaman bölgede eylem yaptıkları, çoğu zaman sivillere, kamu kuruluşu mensuplarına ve memurlara karşı eylem yaparak, yollar keserek kamuoyunun gündemine farklı konularda gelmiş bir il. Ama o kent aslında bir cumhuriyet kenti ve bir eğitim kenti ve bir inanç merkezidir. Tunceli, Alevi nüfusunun yüzde 85 yaşadığı tek kenttir ve Alevilik değerlerinin ve kültürünün yaşadığı tek kenttir. Oranın kendine özgü inanç değerleri vardır, ziyaretleri vardır, türbeleri vardır. İşte bunlardan birkaçını sayacak olursam; Düzgün Baba, Kureyş Baba, Sarı Saltuk, Baba Mansur, Derviş Cemal gibi kutsal mekânlar vardır ve bu kutsal mekânların bir kısmı da bu vadi üzerindedir. Bu vadinin kendisi zaten başlı başına bir kutsal mekândır. İnsanlar yüzyıllardır bu vadiye adaklarını adanmışlar, kurbanlarını kesmişler, dualarını vermişler ve yöre halkı için burası kutsal bir mekân. Bir de ayrıca işin sosyal boyutu var. Bu sosyal boyutu da şöyle: Bölgede faaliyet gösteren terör örgütleri bugüne kadar bu barajların burada yapılmasını hep ideolojik olarak tanımlamışlar. Bir devlet politikası, bir güvenlik politikası olarak kamuoyuna baskı oluşturmuşlar. Aslında bu ideolojik bir talep değil yani bunun bu şekilde Hükümet yetkililerine ve kamuoyuna yansıtılması çok doğru da değil. Bizim talebimiz tamamen o bölgede doğanın yaşam hakkına saygı duymak, inanç değerlerinin orada yaşatılmasına yönelik bir taleptir. Tabii ki bölgede son zamanlarda teröre verilen mücadelede inanılmaz başarı hikâyeleri oluşturulmakta ama yalnızca terörle, terörle mücadele ederek baş edemezsiniz. Yani terörle mücadele için tabii ki devlet kamu düzenini ve kamu otoritesini sağlamak adına güvenlik politikaları uygulamalı ama aynı zamanda vatandaş ile devlet arasında güven ortamını yaratabilmek ve vatandaşın bazı konularda devlet adına taraf olması için de devletin orada bazı konularda daha ayrıcalıklı davranması gerektiği düşüncesiydim. Yani bunu aslında yalnızca o bölgede bir enerji politikası olarak değil; tam tersine, terörle mücadeledeki bir anlayışı da oturarak karar vermek lazım. Niye?

Bakın, Sayın Bakanım, geldiniz, ilimizi ziyaret ettiniz. Ayrıca, ilimizi ziyaretinizdeki ilimizin yatırımlarına verdiğiniz katkıdan dolayı da buradaki tüm Komisyon üyeleri huzurunda ben size teşekkür etmek isterim. İlimizin valisi bile bu HES'lerin ve barajların yapılmasına karşı çıkıyor, "Doğru değil." diyor. Niye? Çünkü o kentin kendi değerleri var. Bu değerlere sahip çıkmak lazım. Bu değerlere sahip çıkarken de yalnızca her şeyi ekonomik olarak değerlendirmenin doğru olmadığı düşüncesindeyim. Devlet olmanın zaten bence farklılığı ve ayrıcalığı bu; çoğu zaman aldığımız kararların ekonomik getirisine değil, toplum üzerindeki sosyal yansımalarına da bakmalısınız. Tunceli'de, Munzur üzerinde yapılması düşünülen HES'lerin ve barajların iptal edilmesiyle ilgili, bir terörle mücadele mantığı açısından değerlendirilerek bunun iptal edilmesiyle ilgili, ben bütün Komisyon üyelerimizin de bu konuda duyarlılık göstermesini rica ediyorum ve hepinize teşekkür ediyorum. Kanunumuzun da ülkemize ve Bakanlığımıza hayırlı olması dilekleriyle saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Evet, Sayın Erol'a teşekkür ediyorum.

Sayın üyelerimizden söz almak isteyen varsa söz vereceğim.

Sayın Bakanım, Sayın Tanrıkulu, buyurun.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli Başkanım, Sayın Bakan, Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri, değerli temsilciler; ben de hepimize sözlerimin başında saygılarımı sunarak Komisyonumuzun çalışmalarının hayırlı olmasını diliyorum.

Değerli Başkanım, oldukça geniş ve aynı zamanda da gecikmiş bir kanun tasarısıyla karşı karşıyayız. Bu da, tabiata ve biyolojik çeşitliliğin korunmasına verilen önemi, daha doğrusu önemsizliği gösteriyor çünkü hatırlıyorum, 2013’te de, 2011’de de sayın Komisyonumuzun üyesiydim, o zaman da Sayın Bakan bu tasarımı getirmişti, iki defa da kadük oldu, konuşmasının içeriğinde zaten kendisi de belirtmişti.

Şimdi, bu kadar önemli bir kanun tasarısını görüşürken, Değerli Başkanım, siz de bize 6 Kasım 2017’de bunu havale ettiniz. Yani iki gün gibi bir süre içerisinde, geçici maddeleriyle beraber 49 maddeyi bulan bir tasarı üzerinde, tabii ki Komisyon üyelerimizin çok yetenekli ve yeterli üyelerden müteşekkil olduğunu biliyorum ama en azından ben şahsım adına söyleyeyim o zaman, bu kadar, iki günlük bir süre içerisinde de bunu hazırlamak bir bakıma da zor oldu Değerli Başkanım. Keşke bunu daha önceden bize duyurabilseydiniz çünkü Hükümet bunu Mayıs ayında Meclise sevk etmiş, o günden bugüne kadar da herhâlde bazı dosya dolaplarında bekledi bu.

Şimdi, tasarımın üzerinde konuşursak -biraz önce söyledim, 2011 ve 2015’te de genel seçimlerle beraber kadük olmuştu demiştim- 2013’te de gene hatırlıyorum, bu, Meclisten geçirilirken, daha doğrusu geçirilmek istenirken bu tasarı, kamuoyundan gelen yoğun tepkiler üzerine tasarı o zaman da geri çekildi ve kamuoyu nezdinde de “tabiati bozuk yasa” diye adlandırılmıştı Sayın Başkanım.

Şimdi, yasaya şöyle derinden baktığımız zaman, içeriğine baktığımız zaman, Avrupa Birliği uyum müzakereleri içerisinde, özellikle 2009 yılındaki çevre faslının kapanış kriterleri tarafından bakıldığında, ülkemiz açısından taahhüt edilen bir yasadır bu. Hepimiz bunu biliyoruz. Geçtiğimiz Avrupa Birliği ilerleme raporlarında da bu konu sürekli eleştirilmiştir Sayın Başkan. En son, benim elimde Avrupa Birliğinin 2016 İlerleme Raporu var. Bakan, orada “Doğa korumayla ilgili çerçeve mevzuat, ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planı henüz kabul edilmemiştir.” diyor bu yasa tasarısından bahsederek. “Sulak alanlarda, ormanlarda ve doğal sit alanlarında imara izin veren düzenlemeler hâlâ AB müktesebatına uyumlu değildir ve bu kanun taslağının AB müktesebatına uyumlu hâle getirilmesi gerekmektedir.” diyor mevcut tasarıya atıf yaparak. “Potansiyel Natura 2000 alanları henüz belirlenmemiştir.” diyor. Bu potansiyel Natura 2000 de AB müktesebatı çerçevesinde belirtilen alanlar. “Bunun belirlenmesi ve yönetilmesine yönelik kurumsal çerçevenin geliştirilmesi ve uygun kaynağın da sağlanması gerekir.” diyor.

Özellikle, biraz önce Sayın Milletvekilimizin söylediği Tunceli’den yola çıkarsak, “Hidroelektrik ve madencilik gibi alanlarda gerçekleşen yatırımların, bu Natura 2000 alanı olabilecek ulusal koruma alanları ve doğal değeri yüksek alanlar için doğa koruma yükümlülükleriyle de uyumlu olması gerekmektedir.” deniliyor. Bu ilerleme raporundan yaptığım bir alıntı.

Şimdi, Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; doğa koruma alanında, kurumsal olarak on beş yıldır süregelen bir karmaşa ve yetki çatışması var. Zaten burada da çatışan alanları Sayın Bakan sunuşunda söylemişti. Burada da bu alanlara paralel uygulamalarda birtakım tutarsızlıklarla karşı karşıyayız aslında biz.

Buna bir örnek verirsem: 2011’de kanun hükmünde kararnameyle kurulan o zamanki bakanlıkların yapısından da biliyorsunuz, anlaşılıyordu bu, hem Çevre ve Şehircilik Bakanlığı hem de Orman ve Su İşleri Bakanlığı arasındaki yetki karmaşası ve yetkinin bir türlü paylaşılmak istenmemesi de aslında bizim önümüzdeki bu tasarıya da yansımış gözüküyor. Şu sunuşta ve diğer şeylerde de görüyoruz.

Bu bakımdan, şimdi, hazırlanan bu tasarı Orman ve Su İşleri Bakanlığımız tarafından Komisyonumuza getirilmiş ancak şu ana kadar bu tasarinin kapsamında veyahut tabiat ve biyolojik çeşitliliğin korunmasıyla ilgili konulardaki bütün yönetmelikler Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca bugüne kadar hazırlanmış. İşte, 2011’de, 2012’de, 2013’te çıkan birtakım yönetmelikler var ve bunların o zaman Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hazırlandığı gözüküyor.

Şimdi, Değerli Başkanım, bu tasarıdaki koruma vurgusu çok zayıf. Aslında tasarinin münhasıran adı korumayla ilgili ama daha çok kullanmaya yönelik uygulamaları görüyoruz içerisinde yani kullanıma açık veyahut yeniden değerlemeye açık -Sayın Bakanın ifadesiyle- maddeler, düzenlemeler var içerisinde.

Yine, bu tasarıda, Orman ve Su İşleri Bakanlığının birçok bakanlık ve kurumdan görüş alması ve uygulamalarını buna göre düzenleyeceğini de anlıyoruz. Zaten, bugüne kadar gelen diğer yasa yapış tekniği açısından da görüyorum, başka komisyonlarda da karşımıza çıkıyor, tasarı maddeleri içerisinde kanunla düzenlenmesi gereken birçok hüküm de yönetmeliklere bırakılmış durumda yani bu bakımdan da, alt mevzuat yönünden de bazı sıkıntılar var.

Şimdi, 2016 sonuna göre -Sayın Bakanın sunuşundan aldığım rakamlar- 42 adet millî parkımız var. Bunların içerisinde arkeolojik, kentsel, tarihi, çakışan ve “karma” diye isimlendirilip ayrılan sit alanları var ve bunların da sayısı 16 bini geçmiş gözüküyor.

Şimdi, tasarıyla, doğal sit alanları, millî parklar, tabiat parkları, doğal alanların korunması ve kullanıma açılması Bakanlığın da yetkisinde artık şu andan itibaren.

Öte yandan, hazine arazileri, meralar -ki torba kanun da şu anda Genel Kurulumuzun gündeminde, gene meralarla ilgili bir düzenleme geliyor- ve ormanlar da üstün kamu yararı gerekçesiyle -bunu tırnak içerisinde belirtiyorum, üstün kamu yararını- bakan tarafından gene kullanıma açılabilir.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı bu korunan alanları devredebilecek, sınırlarını değiştirecek, sit derecesini düşürebilecek veyahut koruma kararını da kaldırabilecek. Bu tasarinin içerisindeki birçok hükümde bunları da görebiliyoruz.

Oysa, gerekçede atf yaptığımız yani tasarıımızın genel gerekçesinde atf yapılan AB direktifleri bunu böyle söylemiyor. AB direktiflerinde -biraz önce de söyledim- bununla ilgili gelen hükümler çok farklı ve çok daha keskin bir şekilde Değerli Başkanım.

Şimdi, değerli arkadaşlar, tasarı 2012’de -Sayın Bakan “oy birliği” falan dedi ama öyle bir oy birliğiyle falan da buradan gitmedi yani Komisyonun o zamanki tutanakları ortada zaten- bizim de muhalif olduğumuz şekliyle, o tarihten bugüne kadar sivil toplum kuruluşlarında, bilimsel ve akademik çevrelerden de yeterli miktarda ve yeni görüşler alınmadan tekrar hazırlanmış, gelmiş gözüküyor şu tasarı.

Biraz önce de söyledim, yasa yapış tekniği açısından bazı sıkıntılarımız var, etki analizleri yapılmamış ve yönetmeliklere bırakılmış, temel hedef ve etkinlikler de bu yönüyle, tasarinin temel hedef ve etkinliği de, zayıf kalmış.

Şimdi, tasarinin genel anlayışına baktığımız zaman -çevrecilikte de bu çok sık söylenen ve önemli görülen bir hedeftir, öngörüdür- sürdürülebilir kalkınmanın da farklı yorumlandığını görüyoruz Sayın Başkanım. Bizim anlayışımıza göre sürdürülebilir kalkınma sadece ekonomik kalkınma değil

Değerli Bakan; sosyal ihtiyaçlara, çevresel ihtiyaçlara, kültürel ihtiyaçlara ve aynı zamanda ekonomik ihtiyaçlara bir senkronizasyon içerisinde yani birlikte cevap verebilen, bir ihtiyaca cevap veren kalkınma modelidir. Sürdürülebilir kalkınma dünyada da böyle anlanır. Rio Sözleşmesi'nden beri bu konuda temel bir prensip vardır ve bu prensip üzerinden bu gider.

Şimdi, gene, tasarının gerekçesinde bakıyoruz, tabiatı korumayla ilgili mevzuattaki boşluk analizi çalışmalarının yapıldığını ancak sonuçlarının Komisyonumuz üyeleriyle ve kamuoyuyla da paylaşılmadığını görüyoruz.

Biraz önce de söyledim, yani iki günde bu tasarımı okuyacağız, anlayacağız, bakacağız ve getireceğiz. Komisyonun eski üyeleri, gelen tasarının geçmişi itibarıyla çalışan arkadaşlarımız, tabii ki bir birikimle buna bakacaktır, onda bir şüphem yok ancak biraz önce de söyledim yani bu boşluk analizi çalışmaları veyahut buna benzer diğer çalışmaların bizlere aktarılması, bildirilmesi gerekirdi.

Değerli Başkanım, toparlıyorum ben. Şimdi, hâl böyle olunca, iki yılda bir yayınlanan Dünya Çevre Performansı 2016 Endeksi'ne baktığımız zaman, işte, bu sebeplerden Türkiye 180 ülke arasında 90'ıncı olmuş.

Yine, farklı bir endekse baktığımız zaman, biyolojik çeşitliliği koruma bakımından da maalesef 177'nci sıraya kadar gelmişiz ki bu tasarının esas konusunu teşkil ediyor arkadaşlar.

O yüzden, ben ezcümle diyorum ki bu tasarımı, gerekirse, tabii ki Komisyonumuz uygun görürse bir alt komisyon kurarak orada geniş bir katılımı ele alınıp, bu bahsedilen çözümlerin, hep birlikte katılımcı bir şekilde fikirlerimizi ortaya koyup, katkı yaparak bu sorunların ortadan kaldırılması gerekir diye düşünüyorum çünkü bu hâliyle, ne AB direktiflerini yeterince karşılayacak ne de kamuoyunda bizden beklenen yani Türkiye Büyük Millet Meclisi Çevre Komisyonundan beklenen ihtiyacı gideremeyecek ve bu sıkıntılı düzenlemeler, maalesef, tabiatımızı ve biyolojik çeşitliliğimizi korumada da yetersiz kalacak Sayın Başkanım.

Ben, çok teşekkür ediyorum söz verdiğiniz için.

Tekrar saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tanrıkulu.

Evet, Sayın Mehmet Tüm, buyurun.

MEHMET TÜM (Balıkesir) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli katılımcılar, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı aylar sonra yine Komisyona gelmiş bulunuyor.

Bu tasarıda daha önce itiraz ettiğimiz konularda düzenlemelerin yapılmış olmasını beklerken, aynı anlayışın farklı maddeler yoluyla sürdürülmek istendiğini görüyoruz. Dolayısıyla, hiçbir ilerlemenin kaydedilmediğini, burada en başta belirtmek isterim. Bizim Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu tasarıya ilişkin temel çekincelerimiz hâlâ devam etmektedir.

Öncelikle, bir tasarımı niye hazırlanır, ona bakmamız gerekir. Daha önceki tasarılarla yer alan bir eksikliği gidermek veya doğayı koruma anlayışının daha da geliştirilmesini sağlamak için hazırlanır.

Bu tasarıda ise doğayı, habitatı korumak değil, mevcut koruma alanlarının “yatırım”, “kalkınma”, “turizm” adı altında talan anlayışına terk etmek amaçlanmaktadır. Tasarıda amaç korumayı artırmak değil, koruma engelini aşmak olarak belirlenmiştir. Kanun tasarısının gerekçesi gerçek dışıdır, hayal

ürünüdür ve göz boyamaktır. Tasarıda yer alan maddeler de bir o kadar tehlikeli ve rant projelerine hukuki kılıf yaratma çabasıyla hazırlanmıştır. Konuşmamda hepsine tek tek değineceğim, tasarının neyi ifade ettiğini somut şekilde sizlere anlatacağım.

Değerli Bakan, değerli milletvekilleri; en başta tasarının gerekçe bölümüyle başlamak istiyorum.

Kanun tasarısının gerekçesi, tasarının bir önceki hâliyle neredeyse aynı ifadelerden oluşmaktadır. Tasarıda daha önce bizleri ve sivil toplum örgütlerini oldukça rahatsız eden bazı ifadeler ne yazık ki hâlâ ortada duruyor. En başta, gerekçede yer alan “üstün kamu yararı”, “toplumsal fayda”, “toplumsal strateji”, “millî güvenlik” gibi kavramlar, en azından gerekçe metninden çıkarılmalıydı, gerekçe olduğu için üzerinde çok durulmamış.

Diğer taraftan, gerekçede, “Bu kanun tasarısının asıl amacı, kurumlar arasındaki görev ve yetki karmaşasını önlemek.” ifadesi yer alıyor. Bu ifade tamamen göz boyamaktan ibarettir. Devletin kurumsal şeması içinde başka çift başlılık yoktu da sadece millî parklar mı bu görev ve yetki karmaşasını oluşturuyordu? Elbette çift başlılık olmamalı, tek yetkili bir kurum ve yetkili bir yönetim mekanizmasıyla bu işler yapılmalı ancak bu tasarı, bu çift başlılığı ne kadar çözmektedir, sorunun temeli Millî Parklar Kanunu mudur; bunları tartışmamız gerekiyor.

Gerekçede, Avrupa Birliği çevre faslı kriterlerine ve uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan taahhütlerin yerine getirilmesinden bahsediliyor. Ülkemizin koruma alanının en az yüzde 20 civarında olması gerekirken bugün 7,4’ü koruma altına alınmış durumdadır. Bu tasarı da 1 milyon hektarlık bir alanı kapsamaktadır. Bu tasarıyla, mevcut korunan alanların da kullanıma açılması uluslararası kriterlere ne kadar uygun düşmektedir, doğal sit alanlarının imara açılmasına neden olacak bir tasarı Avrupa Birliğinin ilerleme raporlarına ne kadar uygundur; bunları ayrıca tartışmamız gerekiyor.

Kanun tasarısının gerekçesinde -yine, öncekiler gibi- korunan alanların turizm yatırımlarına, toplumsal fayda ve ülke kalkınmasına yönelik kullanımına ilişkin ifadeler yer almaktadır. Bu toplumsal fayda ve ülke kalkınması nedir, bunu anlamak isteriz. Koruma sahalarına maden ve taş ocağı dikmek midir, “turizm yatırımları” denilen HES projeleri midir, barajlar mıdır? Toplumsal fayda, Kaz Dağlarına 17 tane termik santral dikmek midir? Ulusal kalkınma, altın madeni için Kaz Dağlarındaki bütün doğal hayatı yok etmek midir? Bunların hepsini konuşmak durumundayız, konuşacağız.

Şimdi, gelelim maddelere: Değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakan; bu tasarının 14’üncü maddesiyle doğal sit ve millî park alanlarının tümü yeniden değerlendirmeye alınacak. Ülkemizde 1958 yılından beri koruma alanı ilan edilmiş bölgeler var. Bu kararla, Munzur Vadisi, Göreme Vadisi, Gelibolu Tarihi Millî Parkı gibi alanlar bir kararla değiştirilebilecek. Korumu statüsü değiştirilince bu alanlara rahatlıkla HES yapılabilir, yine, maden işletmeleri kurulabilir. Değerli arkadaşlar, birbirimizi kandırmayalım, açıkça buradaki amaç, rant projelerinin önünü açmaktır. Bunun nasıl olacağına dair size bir örnek vermek istiyorum: Bu yaz Balıkesir’in Ayvalık ilçesinde Şeytan Sofrası’nda bir yangın çıktı. Nedense Ayvalık Tabiat Parkı parsel parsel yandı, yangının nasıl çıktığı bilinmiyor. Tabiat parkı tam bir otel merkezinin kurulacağı alan kadar yandı. Bu kanun tasarısı geçerse Bakanlık, yangın sonrası tahribatı bahane ederek tabiat parkının korunma statüsünü değiştirip orayı yandaş kişilere rantta açabilir. Bodrum’da hukuka aykırı şekilde bu durumun aynısı yaşandı. Güvercinlik’te şu an yedi yıldızlı oteller faaliyet gösteriyor. Ülkemizde 41 millî park, 16 bin sit alanı var; bu tasarıyla bunlar bir anda sıfırlanabilir. Değerli arkadaşlar, amaç eğer gerçekten korumak olsaydı bu alanların hiçbirisi “yeniden değerlendirme” adı altında koruma statüsünden çıkarılmazdı. Amaç, korumak değil; amaç, kullanmak, rant elde etmek, yandaşlara para kazandırmaktır. Bakan da zaten fikrini açıkladı. Sayın

Bakan Özhasseki, belediye başkanlarına “Çiçek, böcek, sanatla uğraşmayın, kentsel dönüşüme öncelik verin.” demedi mi? Bakan açıkça, “Sanatı boş verin, giderayak ranta odaklanın, yandaş müteahhitlere para kazandırın.” diyor.

Değerli milletvekilleri, tasarımı incelemeye devam edelim. Tasarıyla Millî Parklar Kanunu kaldırılıyor. Bu kanun, ülkemizde, doğanın korunması konusundaki en nitelikli yasal dayanaktır. Özellikle, HES'lere karşı açılan davalarda Millî Parklar Kanunu önemli bir dayanağı ancak bunun kalkmasıyla şimdiye değin kazanımların hepsi geçersiz olacaktır.

Değerli milletvekilleri, sözlerimi toplarken son birkaç konuyu anlatmak istiyorum. Son günlerde bir günah çıkarma sevdası başladı. Bir yandan, AKP Genel Başkanı “İstanbul'a ihanet ettik.” diyor, diğer yandan, bakanlar ihanetini itiraf ediyorlar. Doğamız yok edildikten sonra özür de dilesek, ceza da çeksek kimseye bir faydası olmayacaktır. Topraklarımız, derelerimiz, millî parklarımız yok olduktan sonra kimi suçlarsak suçlayalım bir anlamı asla olmayacaktır. Ulusal kalkınmayı, doğayı yok etmeden de yapmak mümkündür, bunun dünyada sayısız örnekleri vardır. Biz yeniden kimsenin “İhanet ettik.” sözlerini asla yeniden duymak istemiyoruz. İhanetin önünü kapatmamız gerekiyor, bunu da hep birlikte başarabiliriz. Bu tasarı, doğal alanları kullanıma açma tasarısıdır. Bu tasarı, kalkınma, kamu yararı, turizm adı altında doğayı talan etme tasarısıdır. Bu tasarı, yandaşa millî parkları peşkeş çekme tasarısıdır. Değerli arkadaşlar, gelin, bu tasarımı yeniden gözden geçirelim, suistimale neden olabilecek maddeleri değiştirilelim diyorum.

Değerli arkadaşlar, Tunceli Milletvekilimiz Gürsel Erol'un kaygılarına bizler de katılıyoruz, Tunceli'nin çok özel bir yeri var. Eğer orada vatandaşı devletle barıştırmak istiyorsanız, öncelikle, yıllardan beri Tunceli halkının karşı çıktığı bu barajlardan, bu HES projelerinden mutlaka vazgeçilmeli ve bunlar iptal edilmeli diyoruz. Yıllardan beri Tunceli halkı direniyor, hâlen bunu gündemde tutuyoruz. Bu, terör örgütlerinin ekmeğine yağ sürer. Ben aynı kaygıları paylaşıyorum arkadaşlarımla birlikte. Bir an önce ona benzer, Türkiye'de halkın onayı olmayan tüm HES'ler, barajlar, projeler mutlaka iptal edilmeli diyorum.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tüm.

Şimdi, Sayın Ataş söz istiyor.

Sayın Erdal Ataş'a sözü veriyorum.

ERDAL ATAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; ben de şu an burada bulunan bütün katılımcıları selamlıyorum.

Gerçekten, ekolojiyi koruma, çeşitliliği artırma, var olan yerleri biraz daha bu toplumun yararına geliştirme noktasında adımlar atılacak gibi, tasarıların başlıkları bu biçimde ifade edilse de maalesef, içerikte -az önce diğer vekil arkadaşların da ifade ettiği biçimiyle- tasarı tamamen ekonomik temeller üzerine şekillenmiş ve ranta dayalı olarak ülkenin mevcut kaynaklarını bir şekilde şirketlere tahsis etme tasarısı durumundadır.

Öncelikle şunu ifade edeyim: Bir Dersimli olarak Sayın Erol'un söylediği şey beni de ilgilendiriyor, benim de şehrim. Munzur Vadisi'nde yapılan barajlar gerçekten oradaki şehri tamamen yok edebilecek bir düzene sahip. Yani bir dere üzerinde ya da bir su üzerinde, bir çay üzerinde 10 tane... Önceden daha fazlaydı, bunların bir kısmı iptal edildi, sonra yenileri eklenerek 25-30 tane bu yönlü bir şey yapılması gerçekten orayı tümünden yok etme stratejisinden başka bir mesele değil. Sadece Dersim'le ilgili değil, bunun dışında da 1.500 tane HES'le ve bu projelerle, aslında, ülkemizin her tarafında, ne kadar su varsa, ne kadar verimli alan varsa bunların tümü ticari amaçla tamamen tahribata açılmış

durumda. Bunların bir an önce meslek kuruluşları, yöre halkı ve diğerleri de dâhil edilerek, sivil toplum kuruluşları da dâhil edilerek, tekrardan gözden geçirilerek bunların tümünün, büyük çoğunluğunun iptal edilmesi gerekiyor; onu ifade edeyim.

Sadece bu da değil, mesela, bugün ekolojiyi koruma meselelerini tartışıyoruz ama bizim Komisyonumuzun da bilgisi dâhilinde olan ülkemiz âdeta ekolojinin tahribatları yönünden bir yangın alanına çevrilmiş durumda. Karadeniz’de, Zonguldak’ta, işte, Çatalağzı’ndaki şeylerden tutalım da Yeşil Yol’daki bütün o tahribatlara, Cerattepe’den tutalım da Hasankeyf’e, Kaz Dağlarından tutalım da İstanbul’un birçok alanına kadar yani her tarafta, ta Akdeniz’inden diğer alanlarına kadar her gün her yerde insanlar eylemler yaparak doğanın, nasıl şirketler tarafından madenlerle, HES’lerle, diğer yatırımlarla tahrip edildiğini bizlere ifade etmektedir. Bizler de bunların çözümünü yapmak yerine getirilen tasarıyla, maalesef, bunları çok daha fazla, büyük tahribatlar açabilecek şekilde düzenlemiş durumdayız.

Birincisi: Bu tasarımın, bu kadar kapsamlı bir tasarımın iki gün içerisinde hazırlıkla, bir tartışmayla sonuçlandırılıp oldubittiye getirilmesi kesinlikle kabul edilir değildir, baştan onu ifade edeyim. Bu tasarı durdurulmalıdır. Alt komisyonlarda bunlar tartışılmalıdır. Evet, ekolojiye yönelik, çevreye yönelik, bitki çeşitliliğine yönelik yapmamız gereken çok şey var ama bu, kesinlikle bu biçimde olmaz. Bu yanının ele alınması gerekiyor ve durdurulması gerekiyor. Alt komisyonlarda, Çevre Komisyonunda bu ayrıntılı olarak tartışılarak, ekoloji alanında mücadele yürüten bütün örgütlenmelerle birlikte ele alınarak, yine, yetkili, bununla bağlantılı olan bütün kurumlarla bu mesele işleterek geliştirilmesi gerekiyor. Gerçekten, Avrupa veya dünyadaki bütün kanunlara uygun hâle de getirilmesi gerekiyor. Ülkemizde hem bitki ve hayvanların hem –dediğimiz- toplumun, üretim ve diğer alanların hepsinin buna ihtiyacı söz konusudur.

Tasarımın içeriğine geldiğimiz zaman, birincisi, şu ortaya çıkmış durumda: Mevcut tasarıyla, koruma altında olan 554 tane yerin büyük çoğunluğu şu anda Bakanlığın yetkisine verilerek ulusal çıkar, kamu yararı, strateji, güvenlik ve benzeri nedenlerle rant alanına açılmaktadır, bu, tamamen kanunlaştırılmaktadır. Yani demin sayın vekil de ifade etti, gerçekten koruma altında olan alanlar şu an tamamen ranta açılacak biçimde bir maddeyle düzenlenmiş durumda.

Yine, bu yerlerden belirlenmiş olan yani bu 500 tane yer içerisinde zaten bir kısmı o dediğimiz iki tane şey dışındakiler, tabiat koruma, yaban hayatını koruma yerlerinin dışındakiler zaten yararlılık ve kullanma biçiminde düzenlenmişti, onların tümü zaten ranta açılmış oluyor. Diğerleri yani tabiat koruma, yaban hayatını koruma olarak yani mutlak korunma alanı olarak ifade edilen alanlarda Bakanlığın yeniden belirleme yetkisine verilmiş durumda. Yani bu Bakanlık isterse bugüne kadar belirlenmiş olan, belki de elli yıldır, yüz yıldır, çok büyük destek verilmemiş olabilir, korunmamış olabilir, gerekli düzenlemeler yapılmamış olabilir ama tüm bunlara rağmen millî park veya korunma alanı olarak bulunan bütün bu alanların tümünü şimdi Bakanlık tekrardan yeni kriterlerle gözden geçirerek ortadan kaldırabilir. Diyebilir ki: “Munzur Millî Parkı belirlenen kriterlere uygun değildir, bu artık iptal edilecektir.” Yani bu hak tamamen Bakanlığa verilmiş bir pozisyona dönüştürülüyor. Bu, şunu getirecek: Zaten o korumadan bir şekilde, kullanma, yarar ve benzerleriyle birlikte tamamen ranta açılan alanların dışında mutlak koruma alanlarını da bu biçimde... Şeyi de yazıyor zaten maddede, eğer herhangi bir alanda bir tüzel kişilik buna bir şekilde karşı çıkarsa ya da öneri-de bulunursa Bakanlık, işte, o dediğimiz, kamunun üstün yararı, ulusal çıkar, strateji, güvenlik ve benzeri nedenlerle tekrardan değerlendirilerek bunların herhangi birisini herhangi bir zamanda, herhangi bir şirket için ortadan kaldırabilir. Sadece o biçimde de değil, şu an diyelim ki mutlak koruma alanı olarak kabul edilip ilan edilse dahi bir bölümünü “Bunlar tahrip oldu.”, “Burası ülke yararı için, kamu yararı için daha

çok gereklidir.” biçiminde onları tekrardan düzenleyerek o bölümün tümünü şirketlere, madenlere, HES'lere ve diğerlerine açabilir. Bu açıdan, kesinlikle, bu kanun bizim ülkemizdeki bütün o koruma alanlarının tümünü, zaten oldukça yoğun bir şekilde tahrip edilen, geriye dönüşü olmayan, doğanın kendisini yenileyemediği biçime dönüştüğü bir durumun çok daha gerisine, belki de onlarca kat gerisine götürerek tahribata açmış olacak.

Yine, bunun dışında, tek bir kriterde birleştirme meselesi de tehlikelidir. Bir alan, aynı zamanda, dediğimiz bütün bu alanlara uygun olabilir. O durumda, bütün bunlarla ilgili olarak çalışan birimlerin hepsi orada gerekli görevlerini yerine getirerek bu meseleyi sürdürmüş olacaktı. Ama şimdi öyle değil, bir tane kritere dönüştürülmüş olacak, örneğin, millî park ilan edilecek, tabiat koruma alanı ortadan kaldırılmış olacak, işte, yaban hayatı koruma meselesi ortadan kaldırılmış olacak, tabiat parkı, tabiat alanı, tür ve habitatu koruma alanı biçiminde o yapılması gereken görevlerin tümü yani o noktada devletin, gerekli yetkililerin, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının, bunların bir bütününün yapacağı bu görevlerin tümü de ortadan kaldırılarak, sadece bir tanesine dönüştürülerek o mesele de önemli oranda, aslında koruma zirhlarının büyük çoğunluğu ortadan kaldırılmış oluyor. Bir yerde altı tane nitelik varsa yani o kriterler varsa bunların beşi ortadan kaldırılmış olacak, bir tanesine dönüştürülecek, o da -yukarıda dediğimiz gibi- bakanların ihtiyacı dâhilinde tekrar ranta açılmış olacak. Ya da bir kısmı tahrip edildi, “Bu artık geriye döndürülemez, onarılamaz.” biçiminde ifade edilerek bu mesele de ranta açılmış olacak.

Yine, bu ÇED’le ilgili bölüm de aynı şekilde. Zaten çevre düzenlemeyle ilgili büyük problemler vardı. Yani şirket orayla ilgili belirlenen kriterlere uygun bir planlama sunuyor, o planlamaya yerdeki halk ya da meslek örgütleri itiraz ediyor, itiraz sonrasında o mesele yanlış bulunduğu, kriterlere, müfredata uymadığı için mahkemeler tarafından bozuluyor; ondan sonra alıyor, sadece o kelimeyi değiştiriyor, cümleyi değiştiriyor, ÇED olarak sunuyor. Bakanlıklar da OHAL, diğeri, öbürü ve benzerleri hiçbir şekilde itiraz yapılmayacak şekilde onların tümünü düzenlemiş oluyor. İşte bu düzenleme onların tümünü yani ÇED’le ilgili aslında kamu yararına mahkemelerin vermiş olduğu kararları ya da bir şekilde o kurumların, çevre ve meslek örgütlerinin, mühendis ve mimar odalarının, ona benzer bütün kurumların itirazlarının tümünü de ortadan kaldırarak Bakanlığı tek yetkili, mevcut ortaya koymuş olduğu kanunu değiştiremez hâle dönüştürmüş olacak.

Yine, cezalar bölümü de öyle. 25’inci maddede cezalar var, diyor ki: “Eğer burayı tahrip ederseniz...” Yani bir maden şirketi, herhangi bir HES ya da herhangi bir şey bunu tahrip ederse onu tekrar yenilemesi için ona ceza verilecek, ceza da şu: “Git orayı geriye, eski hâline getir.” Eğer getiremezse para cezası verilecek. Yani şuna açılmış oluyor: Herhangi bir işletme kendi alanında yeterli kârı elde etmek için istediği kadar tahribat yaratabilir. Bu yarattığı tahribatla ilgili “Sen onu eski hâline getir.” denecek. Eğer getiremezse bu sefer de ona belli bir para cezası verilmiş olacak. Şirket de şöyle düşünüyor uluslararası alanda veya ulusal çıkarları açısından: “Ben elde etmiş olduğum kârı zaten elde etmiş oluyorum.” Nasıl elde ediyor? Yap-işlet-devret siyasetiyle orada diyelim ki bir tane baraj yapıyor bir derenin üzerine, orada zaten binlerce hayvan, diyelim ki bitki türleri tahrip ediliyor, onun üzerinden yirmi beş yıl boyunca o belirlenen megavatta ya da herhangi bir şekilde, neyse, bunların tümü karşılanmazsa devlet bunların tümünü zaten ona bir şekilde tekrar ödemek zorunda, hani köprülerde olduğu gibi. Köprünün üzerinden 40 bin araç geçmezse “Biz kaç araç geçerse kalanını size ödeyeceğiz.” diyor. Yani bu pozisyonda bir durum söz konusu, bu da o pozisyonda bir düzenlemedir. Yani oradaki maden istediği kadar alanı tahrip edecek, sonra oradaki komisyon ya da devlet gidecek, diyecek ki: “Sen burayı fazladan tahrip etmişsin, belirlenen ÇED şeylerinin dışına çıkmışsın, o zaman bunu geri eski hâline getireceksin.” O da “Vallahi, benim o kadar işim yok.” diyerek... Bu mesele de ne kadar tutuyor? Yarattığı o tahribatla, elde etmiş olduğu kârla yüz binlerce parayı, milyonlarca parayı cebine

indirmiş olacak. Orada da getirecek devlete, belki de cüzi bir miktarda bir para vererek “Git, kendin bu meseleyi onar ya da düzelt.” Devlet de bütün bu tahribatların sonucunda, bakanlıkla “Burası artık koruma alanının, sit alanının, güvenlik alanının ya da -herhangi bir şekilde o dediğimiz- zırların dışına çıkmıştır.” diyerek onu tümünden o şirketlerin tümüne verebilir. Yani bu yapılan düzenleme tamamen bu alanların tümünü sanayiye -o “tahribat alanları” dediğimiz- geriye dönüşümsüz olarak bu meseleleri açmaktadır.

Bizim, bu ülkede madenler, enerji kaynakları, diğer meselelerle ilgili şeylerimiz yok, hani “Tümünden her şeyi kapatalım, bu meseleyi başka bir tarafa bırakalım.” biçiminde bir yaklaşımımız yok. Ama bununla ilgili uzman kurumların... Yani “sivil toplum örgütleri” diyor ama hiç bu meseleye itiraz eden bir tane kurum var mı? Yine yandaş olarak, bu meselede hareket eden belli insanlar, uzmanlar getirilerek bu mesele kapatılıyor. Tahribatların hepsi yereldeki halkla, diğerleriyle, öbürleriyle, bütün bu muhalif olan kesimlerle birlikte ele alınarak işleniyor mu? Yani itiraz getirecek olan muhalif kesimdir, yoksa oradan yandaş olan, hiç oraya gitmemiş olan -bir de öyle bir durum da var- bir uzman diyor ki: “Yapılabilir, sorun değil, yeter ki ÇED’e uygun olsun.” biçiminde bir açıklamayla bu meseleleri önemli oranda tahribata açmış durumda.

Son olarak şunu ifade edeyim: Dikkat edilirse bizim şu an iktidarda bulunan Hükûmet -bu son iki-iki buçuk yılına ben kendim tanıyım- bir tane halkın yararına, bir tane doğanın yararına, bir tane canlı-cansız varlıkların yararına, hayvanların, ekolojinin yararına bir tane yasa çıkarmadı, bir tane yasa çıkarmadı. Torba yasa içerisinde bir geliyor: “Meralar sanayiye açılacak.” Bir torba yasa geliyor: “Zeytinlikler açılacak.” Bir torba yasa geliyor: “Kıyılar ticarete açılacak.” Bir torba yasa geliyor: “Diğerleri, öbürleri tahribata ve diğerlerine açılacak.” “İşçiler, emekçilerle ilgili haklar kısıtlanacak.”, “Vergi yasaları şöyle olacak.” öbürleri... Yani bir tane yararlı bir yasa bu ülke halklarına yönelik getirilemez mi ya? Bu kadar mı -bu ülke halklarına yönelik- para karşısında, ticaret karşısında, bütün bu geriye dönüşümsüz olarak bu ülkenin varlıkları tahrip edilebilir? Yani böyle bir anlayış olabilir mi, tahripkâr anlayış olabilir mi? Asla kabul edilir değil. Bu ülkede para her şey midir ya? Üzerinde yaşayacağımız bir dünya, bir ülke, bir alan yoksa yüz binlerce paran olmuş ne olacak ya? Herkes kanser olmuşsa, herkes bu hastalıklarla boğuşuyorsa paranın ne anlamı var? Ki onun dışında da uzmanlar diyor, enerji olarak yeterli bir enerjimiz var. Bu ülkenin yer altı, yer üstü zenginlikleri ve doğal kaynakları doğru işletildiğinde, uzmanlarla gerekli önlemler alınarak işletildiğinde yani özelleştirmeye verilmeden bizzat devlet bütün önlemleri alarak uzmanlarla, yöre halkıyla anlaşmalı bir şekilde bu alanları işlettiğinde hem daha fazlasını tahribata açmanın bir anlamı kalmayacak hem de yenilenebilir yani doğanın kendisini yenileyebileceği bir işleyiş, bir anlayış, bir kriter bu meseleyi bir şekilde hayata uygulayabilir.

Getirilen bu son tasarı bugüne kadar getirilenlerin en az 100 katı daha büyük tahribat yaratacak ve tamamen sermayeye, tamamen tahribata ve ranta yönelik bütün bu gelişmelerin tümünün de önünü açmış olacak. Biz kesinlikle bu meseleye karşıyız. Bunun bir an önce durdurulması gerekiyor. Alt komisyonlarda yine bu insanlarla birlikte bu meselenin işletilerek ele alınması gerekiyor.

Ayrıca, Çevre Komisyonunun yaklaşımı şu olmalıdır: Çevre Komisyonunun bu coğrafyadaki bütün çevre sorunlarının tümüne duyarlı olması lazım. Cerattepe’de insanlar niye itiraz ediyor, gidip yerinde incelememiz gerekiyor. Yeşil Yol’a niye itiraz ediyor bu halk? Ya da insanlar Zonguldak’ta niye bu HES’lere, diğerlerine, Trakya’daki bu tahribata niye itiraz ediyor? Kaz Dağlarında ne oluyor? Bunların tümüne yönelik de gidip yerinde incelememiz gerekiyor. Uzmanlarla birlikte gerekli sonuçları

çıkarak, ona uygun bir düzenlemeyle hem ulusal hem de uluslararası alandaki bütün bu düzenlemeleri yaparak, gerçekten cennet olan bu coğrafyamızın tümünü koruyarak bu meseleyi doğru temelde, toplumun çıkarlarına ve yararlarına uygun ilerletmemiz gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ataş.

Başka söz isteyen? Yok.

Cevap vermek üzere Sayın Bakanımız söz istiyorlar.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, değerli üyeler, saygıdeğer milletvekillerim; çok teşekkür ediyorum. Esasen katkılarından dolayı değerli vekillerimize teşekkür ederim.

Özellikle Tunceli'yle ilgili olarak şunu arz etmek istiyorum: Ben Tunceli'ye daha yakında gittim, konuyu biliyorsunuz. Dolayısıyla orada, Tunceli'deki vatandaşlara ne gerekiyorsa yapıyoruz. Bakın, hatta pozitif ayrımcılık yaptığımızı da ifade edeyim. Hatırlarsan, son gittiğimde temel atma, açılış merasimleri yaptık. Hatta oradaki Alevi dedelerle birlikte, biliyorsunuz, Gola Çetu'da 500 civarında keklik saldık yani.

Ayrıca, biliyorsunuz, bakın, diyorsunuz ki: “Bu barajlar zarar veriyor.” Malum, Tunceli'deki baraj hayat vermiştir. Hatta orada Gola Çetu'yu düzenleyerek -orası kutsal mekân olarak addedildiği için Alevi kardeşlerimiz tarafından- orayı belediyeye ve oradaki vatandaşların hizmetine sunduk, bir.

İkinci husus: Munzur Vadisi. Munzur Vadisi millî park. Biz orada çevre düzenlemesi yaptık. Hatta Munzur Vadisi'nde kutsal bir mekân olarak bilinen bir yer var.

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Ana Fatma.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Evet.

Çok berbattı. Bizzat ben kendim talimat verdim “Buranın çevre düzenlemesi yapın. Orada çok güzel, vatandaşlarımızın kalacağı güzel orman köşkları inşa edelim.” diye. Her türlü düzenlemeyi yaptık. Yani biz Munzur Vadisi'ni koruyoruz.

Barajlarla ilgili de kısa bir bilgi vereyim. Munzur Vadisi'nde ilk çalışmayı -ben çevre mühendisliği bölümünde Çevre Teknolojisi Ana Bilim Dalı Başkanırken- 1992 yılında biyolojik çeşitlilik çalışmasını bizim bölüm yapmıştır. Bütün biyolojik çeşitliliği tespit ettik. Hatta DSİ Genel Müdürü olduğum zaman bir ikili iş birliği anlaşmasıyla yüksek bir baraj yapım kararı alınmış; bakın, Türk- Amerikan iş birliği. Biliyorsunuz, usulüne göre yapılmış ikili iş birliği anlaşmaları kanun hükmündedir ama orada su altında kalmasın diye bu sistemi tamamıyla değiştirdik, orada hiçbir şekilde biyolojik çeşitliliğe zarar vermeyecek bir sisteme dönüştürdük. Bunu özellikle vurgulamak istiyorum. Ayrıca, sizin orada, Ana Fatma'da idari ziyaretçi merkezi de yaptık. Yani biz orada ne gerekiyorsa yapıyoruz ağaçlandırma, güzelleştirme, altyapı çalışmaları için. Tunceli'ye ve ilçelerine büyük destek verdiğimizizi siz de biliyorsunuz Değerli Gürsel Bey kardeşim. Bunu özellikle belirteyim.

HES'lerle alakalı da şunu belirteyim: Diğer vekilimiz Erdal Bey de özellikle HES'lerle alakalı itirazda bulundu, onu da açıklamak istiyorum. Efendim, HES'ler bir defa en temiz yenilenebilir enerji kaynağı. Yıllarca boşa akmış yani. Bakın, şu anda şu 4 tane ampulden bir tanesi HES'lerden sağlanan temiz, yenilenebilir enerji kaynağıyla sağlanıyor. Zarar vermiyoruz biz. Evvela uygun olmayan yerlere HES'leri yaptırmıyoruz, iptal ediyoruz, bir. İkincisi, bir endemik tür varsa bunu koruma altına alıyoruz. Üçüncüsü, öyle rastgele HES'ler yapılmıyor, bunun planlaması yapılıyor. Bugün aşağı yukarı HES'ler sayesinde doğal gaz çevrim santrallerinin, kömür santrallerinin daha çok çevreyi kirlletmesinin önü

engellenmiştir bakın. Şu anda şunu gururla ifade ediyorum: Şu anda HES'lerin kurulu gücü 28 bin megavatla doğal gazı geçmiştir. Doğal gaz 24 bin megavat, kömür de 17 bin megavat civarında kalmıştır. Dolayısıyla Türkiye'de bugün hakikaten dışa bağımlılık azaltılmışsa bir noktada, bunu HES'lere borçluyuz. Bunu özellikle vurgulamak istiyorum. HES'ler zarar vermiyor, bilakis çevreyi koruyor bakın ve çok büyük faydalar... Taşkını önüyor bir defa, taşkın... Bakın, en büyük faydası. Ayrıca, o bölgenin içme, kullanma suyunu elde ediyor.

Değerli arkadaşlar, bakın, Türkiye'de baraj ve hidroelektrik santralının yapılması bir zarureten kaynaklanıyor. Türkiye yarı kurak iklim bölgesinde. Bizim yağışlar ancak belli mevsimlerde oluyor, kışın ve ilkbaharda. Peki, yazın sulama var, içme suyu var. Eğer bugün barajlar ve hidroelektrik santralleri olmasaydı... Bu yılki kuraklık var ya son kırk dört yılın en büyük kuraklığı ama sessiz sedasız, hiçbir şey yaşatmadan bunu atlattık. Kırk dört yılın kuraklığını yaşadık bu yıl, 2017 yılı. Kimse bunun farkında oldu mu? Olmadı. Hatta birkaç yere söyledim "Kırk dört yılın en büyük kuraklığı bu yıldır." diye. Söyleyince "Ya, olur mu?" dedi, inanmadı. Neden? Çünkü bizim barajlarda yeteri kadar biriktirdiğimiz suyumuz vardı. Eğer bizim yaptığımız baraj ve göletler, HES'ler olmasa bugün hiçbir şehre, Trabzon dâhil... Kardeşim orada. Atası Barajı olmasaydı Trabzon'a su verebilir miydik? Misal. Veyahut da Kilis'ten başlayın, hangi şehri isterseniz, her birinde mutlaka bunlar elzemdir. Biz bunları lüks olsun diye yapmıyoruz, zaruret nedenli olarak yapıyoruz. Orada da biriken bir güç var, o gücünden faydalanıyoruz yani. HES'ler suyu yutmuyor. Suyu şirketlerin satması söz konusu değil. Su gene bizim, sadece suyun gücünden istifade ediliyor; türbin çeviriyor, elektrik üretiyor.

Bunun dışında, Sayın Tanrıkulu, özellikle Sayın Vekilim dedi ki: "Sivil toplum kurum ve kuruluşlarıyla görüşülmedi." Efendim, ben şunu söyleyeyim, yıllardan beri buradayız, milletvekiliyiz, şunu vurgulamak istiyorum: Belki en çok tartışılan, en çok görüşülen kanun bu. Her gelişinde görüşmeye açtık. Aslında, biliyorsunuz usul şöyle: Bir kanun kadük kalmışsa komisyona gönderilir, komisyondan tekrar Genel Kurula intikal eder. Biz onu öyle yapmadık, eksikler olabilir dedik, tekrar açtık. Bakın, bütün kamu kurum kuruluşları, sivil toplum kuruluşları... Bakın, arkadaşlar burada, ben sivil toplum kuruluşlarından fevkalade memnunum. Daha yeni, mesela Doğa Araştırmaları Derneği, TEMA -TEMA Vakfı temsilcisi burada- Doğa Koruma Merkezi, Biyolojik Çeşitlilik Yasası'yla ilgili Platform Başkanı, Çevre ve Kültür Vakfı ve pek çok çevreciyle birlikte görüştük, onların görüşünü aldık. Mesela, onların daha yeni bir teklifi var. "Bunların, bu alanların yeniden değerlendirilmesi esnasında mutlaka çevreciler de işin içinde olsun." dediler, ben de "Hakikaten çok doğru" dedim arkadaşlara, "Çok doğru, haklı.", o da belki önergelye teklif edilebilir diye bunu da teklif ettik. Yani, biz, burada, şeffaf... Ben, prensip olarak... Bakın, kaç yıldır, ta üniversite, İSKİ, DSİ, Çevre ve Orman Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, yıllardır hizmet gören, çok sayıda tesisi yapan ve vatandaşlarla uyum içinde işleri yürüten bir kişiyim. Dolayısıyla, bir kere bütün bakanlıklarla yeniden görüşüldü, sivil toplum kuruluşlarıyla görüşüldü. Denildi ki "AB'yle görüşülmedi." Efendim, özellikle şunu belirteyim, tarihi de vermek istiyorum, Brüksel'de yapılan toplantıda bu Brüksel'deki komisyon bunun uygun olduğunu belirtti. Tarihini de ben burada ifade etmek istiyorum. Evet, 31 Mayıs 2016 tarihinde Brüksel'de sunum yaptık ve bunun çok uygun olduğunu kendileri ifade etti, bir.

İkincisi, bu sene, gene haziran ayıydı galiba, biz AB Komisyonuna sunum yaptık, onlar da uygun olduğunu, AB açısından bir mahzuru olmadığını ifade ettiler.

Kaldı ki bu kanun tasarısı sizlere arz ediliyor, tabii ki karar verecek olan yüce Meclistir, biz sadece teklif getiriyoruz.

Nitekim, işte, AB Uyum Alt Komisyonunda, 7-14 Haziran 2017 tarihlerinde yapılan müzakerede, kanun tasarısının AB mevzuatıyla uyumlu olduğu AB Başkanı tarafından beyan edildi efendim, bunu da özellikle vurgulamak istiyorum.

Bunun dışında, özellikle biz korunan alanları artırıyoruz. Bakın, az önce sizlere arz ettim, sanki korunan alanları yok etmek gibi, değil, öyle bir niyetimiz de yok zaten, bu tasarı daha etkin bir şekilde korunan alanları korumak maksadıyla getiriliyor. Bir yanlış anlaşılma var. Nitekim, bakın, biz, kanun çıkmadan dahi korunan alanları 9 milyon dekardan 30 milyon dekara çıkardık, 30 milyon dekar. Yani bu, gerçekten ne kadar güzel çalıştığımızın açık seçik göstergesi, hatta şu grafik, tesadüfen getirdiler, 175'ten 554'ye yükselttik korunan alanları.

Bir de deniliyor ki “Korunan alanlarda taş ocağı, şu bu izni veriyorsunuz.” Hayır efendim, öyle bir şey yok.

Kaz Dağları Millî Parkı'nda verilmiş bir tane izin yoktur. Bakın, orada korunan alanın dışında kalanlar olabilir.

MEHMET TÛM (Balıkesir) – Delik deşik ettiler Kaz Dağlarını maden şirketleri.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Değil efendim, bir dakika...

Kaz Dağları Millî Parkı'nın sınırlarında... Siz de Balıkesir Milletvekilisiniz Sayın Vekilim, Allah aşkına Balıkesir'e gidelim, hatta bir ara, siz Balıkesir'deki o Ayvalık'taki şeyden...

MEHMET TÛM (Balıkesir) – İşte, biz de istiyoruz, Komisyon olarak gidelim.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Gidelim, tabii, memnuniyetle.

MEHMET TÛM (Balıkesir) – Komisyon şimdiye kadar çalışmadı Sayın Bakanım. Vallahi, hiç toplanmadık...

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Sizler, Komisyon buyurun, Komisyon Başkanınız burada, Uludağ'a gidelim, Kaz Dağlarına gidelim.

BAŞKAN – Biz davet olduğu zaman gideriz. Mesela Ergene Havzası'na davet oldu, gittik. Resmî davet olursa gideriz.

MEHMET TÛM (Balıkesir) – Gidelim ama yerinde görelim.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Tabii, gidelim efendim.

Sayın Vekilim, özellikle Kaz Dağları Millî Parkı'nda bir izin vermedik. Millî Park ilan edilen alanda yok.

Gelibolu Millî Parkı'nda herhangi bir değişiklik yapılamaz efendim, şu anda zaten Kültür ve Turizm Bakanlığı kontrolünde, bir çivi çakılmıyor.

Göreme'nin falan azaltılması söz konusu değil.

“Şeytan Sofrası” dediniz, Ayvalık'ı ben de çok iyi biliyorum, çok güzel bir yer, maalesef yandı veya yakıldı ama şunu ifade edeyim, biliyorsunuz oraya şu anda hazırlıklar yapıldı, bizzat ben gideceğim, sizler de arzu ederseniz davet ediyoruz...

MEHMET TÛM (Balıkesir) – Tabii, tabii, eşlik ederiz.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Orada hazırlıklar yapıldı, fidan dikeceğiz, 1 santimetrekare..

MEHMET TM (Balıkesir) – Ne zaman, tarih belli mi?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANİ VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Efendim, birlikte belirleriz duruma göre, yani bu ay veya önümüzdeki ay içinde gideceğim müsait olduğum zaman, bizzat orada fidanı elimle diyeceğim.

MEHMET TM (Balıkesir) – Fazla da gecikmeyelim, eşlik ederiz Sayın Bakanım.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANİ VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Yanan ormanların 1 santimetrekaresini başka maksatla vermedik, vermiyoruz. Allah aşkına, 1 santimetrekaresine yanan alanı başka maksatla verdiğimizi iddia eden varsa, hodri meydan, buyurun. Özellikle, bunu da beraber, Mehmet Bey, buyurun, sizi de davet ediyoruz, Komisyonu da...

Yalnız Şeytan Sofrası'nı deđiŐtirelim, "Melek Sofrası" filan yapalım. Yani orası çok güzel bir mekân, onu özellikle vurgulamak istiyorum.

Efendim, Erdal Bey, siz Yeşil Yol'dan bahsettiniz. Yeşil Yol veyahut da diğer... Kaz Dağlarını söyledim. Şunu vurgulamak istiyorum: Mesela Yeşil Yol, orada 6,5 metre geniŐliđinde yolla yaylaların bağlanması, yaylaların kontrolü için. Bakın, ilk defa tarihte yaylalarda yapılan kaçak yapıları biz yıkıyoruz, bir.

İkincisi, o yolda ne kadar ağaç kesildi biliyor musunuz? Sadece 4,5 metreküp ağaç kesildi. Ağaç yok, hatta biz Yeşil Yol diye orman teŐkilatına talimat verdik; bunun etrafını, böyle otoban falan değil, mevcut yolu iyileŐtiriyoruz, etrafına da tamamen yemyeŐil yol yaparak, hem yaylaları kontrol etmek için hem de orayı gerçekten yeŐillendirmek için bir çalışma yapıyoruz. Maksadımız budur, başka maksatla tahsis edilmiyor.

Peki, orada bağıranlar kimler biliyor musunuz? Ben size söyleyeyim, gazetede çıktı, tespit ettik. Adam oraya kaçak bir pansiyon yapmış, ikinci bir pansiyon yapıyor, bilmem ne teyzesi orada bağırıp çağırıyor. Yani adamın üç tane kaçak yapısı var, bunları yıkınca bağırıyorlar. Yani onu özellikle vurgulamak istiyorum.

Bunun dışında, özellikle yaban hayatı... Biz, taş ocağı, maden izni korunan alanlarda vermiyoruz, sadece yaban hayatı gelişme sahası çok geniş bir alan olduğu için, orada sadece yaban hayatı gelişme sahasında birinci ve ikinci sınıf dışındaki madenlere yönelik izinler var, onlar da kıymetli madenler, genelde bunlar da galeriyle aldıkları için mahzur teşkil etmiyor, ona göre tedbirleri alıyoruz, yoksa öbürlerinde izin yok, sulak alanlar da korunuyor ve hakikaten Türkiye çok iyi korunuyor. Bakın, ormanlarımız artıyor.

Değerli milletvekillerim, Şunu gururla ifade ediyorum, dünyada ormanlık alanlar, korunan alanlar azalıyor ama bizde korunan alan 3 kat arttı. Ormanlık alanlara gelince, bakın, 1,5 milyon hektar, yani 15 milyon dekar ormanlık alanımız arttı. Efendim, yle bir Şey yok.

Peki, odun serveti ne kadar arttı? Odun servetini 1,2 milyar metreküpten aldık, Şimdi 1,6 milyar metreküpe ulaŐtırdık, hatta bu BirleŐmiŐ Milletlerin dahi dikkatini çekti. Biliyorsunuz, BirleŐmiŐ Milletlerde Dünya Ormanlık Zirvesi ve Forumu üç yılda bir yapılıyor. Ben 2009'da gittiğim zaman dedim ki: "Bu hep burada, Amerika'da, BirleŐmiŐ Milletlerin merkezinde New York'ta yapılıyor, bundan sonraki..." Biz sunum yaptıktan sonra gerçekten takdir ettiler, Genel Kurulda ondan sonraki Dünya Ormanlık Zirvesi ve Forumunun İŐstanbul'da yapılmasını teklif ettiler. İlk defa Amerika dışında, Dünya Ormanlık Zirvesi ve Forumu İŐstanbul'da yapıldı. Bunu gurur duymamız için söylüyorum.

Keza, bakın, lleŐmeyle, erozyonla mücadelede gerçekten biz çok baŐarılıyız. Daha önce 500 milyon ton toprağımız derelere ve gllere akarken bunu 168'e indirdik, üçte 1'e. Yeterli mi? Daha çalıŐıyoruz, yeterli görmüyoruz ama muazzam bir mesafe katettik. Hatta lleŐmeyle alakalı "BirleŐmiŐ

Milletler 12'nci Taraflar Konferansı nerede yapılacak?" denildiği zaman, BirleŒmiŒ Milletler dedi ki: "Türkiye bu konuda çok baŒarılı ve Afrika'ya, Balkanlara, Kafkaslara, Orta Asya'ya destek veriyor, dolayısıyla bunu Türkiye'de yapalım." Biliyorsunuz, bundan iki buçuk yıl önce Türkiye'de gerçekteŒtirdi, BirleŒmiŒ Milletler ÇölleŒmeyle Mücadele 12'nci Taraflar Konferansı ve Türkiye'yi dönem baŒkanı olarak seçtiler. Ben iki yıl dönem baŒkanlığı yaptıktan sonra, bu yıl görevimi Çin'deki bakana devrettim.

Özetle Œunu vurgulamak istiyorum: Bu konularda Hükümetimiz, hepimiz çok hassasız, sizlerin tavsiyelerini, tenkitlerini dikkate alıyoruz, mutlaka dikkate alıyoruz ve yerine gidip bakıyorum. Yani Œu ana kadar girmedim, ayak basmadım hiçbir yer yoktur, bakın. Tunceli'ye kaç defa gittik.

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Merkeze geldiniz efendim, sizi Munzur'a götürmem lazım.

ORMAN VE SU İŒLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Söyledim, ben üniversitedeyken Munzur'un bütün...

GÜRSEL EROL (Tunceli) – UnutmuŒsunuzdur oraları.

ORMAN VE SU İŒLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Siz belki o zaman yoktunuz bile.

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Ben 63'lüyüm, benim yaŒım da size yakın.

BAŒKAN – Evet, Gürsel Bey genç bir milletvekilimiz.

ORMAN VE SU İŒLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Genç gözüküyorsunuz ama maŒallah.

Tamam, peki, gidelim, istediğiniz yere, her yere giderim, ayak basmadım yer yok.

Dolayısıyla, tabii, söylenecek çok Œey var ama katkılarınızdan dolayı teŒekkür ederim...

MEHMET TÜM (Balıkesir) – Bu HES'lerle ilgili söyledikleriniz doğru değil Sayın Bakan.

ORMAN VE SU İŒLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Sayın Vekilim, ben size...

MEHMET TÜM (Balıkesir) – Buralara birlikte gidelim, yani o bölgenin ne durumda olduğunu görün.

ORMAN VE SU İŒLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Tamam.

Yok, Œimdi bir yanlışlık var. HES'ler olmasa su boşuna akıp gidiyor, HES'ler olunca baraj, göletler suyu tutuyor, yer altı suyunu besliyor Sayın Vekilim. Ben bu konunun uzmanıyım.

MEHMET TÜM (Balıkesir) – Siz gelin yerinde görün. Bir sorun var ki söylüyoruz, yoksa durup dururken söylemiyoruz, her Œey güllük gülistanlık...

ORMAN VE SU İŒLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Benim görmediğim HES yok.

Bakın, Sayın Vekilim, sizin Balıkesir'e yaptım çalıŒmalar... Balıkesir'in suyu yoktu ya.

MEHMET TÜM (Balıkesir) – Sayın Bakan...

ORMAN VE SU İŒLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Bakın, Balıkesir'e suyu götüren, çok muhteŒem bir artıma tesisi yapan bu kardeŒiniz. Balıkesir'deki bütün baraj, göletleri... Hatta Çay Deresi vardı.

MEHMET TÜM (Balıkesir) – Sayın Bakanım, ama yerinde gidip görelim.

BAŒKAN – Efendim, anlaŒıldı artık, Mehmet Bey sizi bir Balıkesir'e davet edecek Sayın Bakan.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Mehmet Bey, Balıkesir notunu size göndereceğim.

BAŞKAN – Peki efendim.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

ERDİN BİRCAN (Edirne) – Sayın Bakanım, teşekkür ediyorum...

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Başkan ben değilim.

Teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Erdin Bey bizim Trakya’da çözüm ortağımız.

Buyurun.

ERDİN BİRCAN (Edirne) – Keşan Mecidiye’imizde taş ocaklarıyla ilgili en son verilen 2 ruhsat vardı ve Sayın Bakanımıza arz ettik, durumu gördüler, incelediler ve bunun iptalini yaptılar, bu anlamda kendilerine huzurlarınızda gerçekten teşekkür ediyorum ama bunun rehabilite olayı var ve önceki ruhsatlarla ilgili de Sayın Bakanım bilirkişi raporu geldi, bilirkişi tamamen olumsuz rapor verdi, sanıyorum ki inşallah, mahkeme de onu onaylar ve ondan sonra rehabilite olayı için sizler de takip edeceksiniz.

Bu arada “ramsar koruması” dediniz. “Longozlar” diyorsunuz ya, ormanlara bakıyorum, her yere vâkıfım bu konuda ama longozlarda derelerin toplanarak İstanbul’a suyun gidişiyle birlikte tatlı su gidiyor ve longoz ormanları şu anda tuzlu suyla birlikte yok olma durumundadır, bunu da bilgilerinize arz ediyorum, eğer gerekirse o bölgeye de gitmemizi heyetimize tavsiye ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Sayın Başkanım, ben bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Biz artık maddelere geçeceğiz ama peki, Gürsel Bey’e kısa bir söz verelim.

Buyurun.

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Sayın Bakanım, öncelikle Tunceli’deki hizmetlerinizden dolayı ben size teşekkür ederim ama arkadaşlar, size çok samimi bir itirafta bulunmak isterim; benim ilimde her evde bir sorun var, her yerleşim bölgesinde bir sorun var, her sivil toplum örgütünde bir sorun var ve bu sorunların yüzde 80’i, bugüne kadar, o bölgede hükümetlerin, devletin yanlış politikalarından kaynaklı. Benim, ilimin milletvekili olarak, Meclisteki çalışma tarzım, siyaset yapma anlayışım, karşıtlık üzerine değil genelde nezaket kurallarıyla, ilgili bakanları, bürokratları bilgilendirerek orada devletin geçmişte vermiş olduğu yanlış kararlardan vazgeçirerek vatandaşın sorunlarını çözmeye çalışıyorum ve bu yaklaşımdan dolayı da zaman zaman parti içerisinde eleştirilere bile muhatap oluyorum.

Sayın Başbakanımız ilimize geldi, ben ilin milletvekili olarak gittim, Sayın Başbakanımızı ilimizde karşıladım, Sayın Bakanım siz geldiniz, geldik ilimizde sizi karşıladık; ben ilime gelen her bakanı, ilimde gidiyorum, karşıyorum ve kentin sorunlarını, ilin sorunlarını, oradaki vatandaşların sorunlarını aktarıyorum çünkü orada yaşanan sorunların temel nedeni devletin yanlış politikaları. Ben de devlet ile vatandaş arasında köprü görevini gören, tarafları bilgilendiren ve çözüm odaklı siyaset yapan birisiyim.

Benim amacım ve düşüncem şu Sayın Bakanım, tabii ki iyi işler yaptınız, iyi hizmetler getirdiniz, teşekkür ederiz. Devleti siz yönetiyorsunuz, tabii ki bunlara, iyi şeylere de teşekkür etmek lazım, sizi motive etmek lazım ama inanım, Tunceli, son elli yılda doğru dürüst hizmet bile almış bir kent değil. Yani hâlâ ilçe yolları 1950’li yıllarda kazma kürekle yapılan yollardır ama bu ilişkileri kurarak şu anda inanılmaz bir şekilde kamu yatırımları Tunceli’de var.

Sayın Bakanım, her şeyi bir ekonomik ihtiyaçtan kaynaklı değerlendirmek çok doğru değil, yani oradaki barajlarla ilgili toplumun bir hassasiyeti var, inançsal değeri var, sosyal boyutu var ve terör örgütlerinin bunun üzerinden, halk üzerinden yürüttüğü bir kampanya var. Yani devlet terörle mücadele ederken... Bakın, bir teröristin, devlete ölü veya diri maliyeti 8 milyon, yani ortak giderleri hesapladığınız zaman 8 milyon. Otuz üç yılda biz terörle mücadeleye 1.5 trilyon dolar para harcamışız yani Türkiye bütçesinin iki katı yani ek üretim değerlerini ve iş kaybını da hesaplarsanız bu 2.5 trilyon, neredeyse Amerika Birleşik Devletleri’nin bütçesine eşit. Diyorum ki: Yani her şeyi ekonomik olarak görmeyin. Orada o barajlardan vazgeçilmesi, toplum üzerinde, halk üzerinde terör örgütlerinin yarattığı baskıyı, korkuyu, endişeyi ve yanlış bilgilendirmeyi kaldıracak ama aynı zamanda vatandaş orada kendi doğasının yaşam hakkına saygı duyarak, inançlarına saygı duyarak devletine güven duyacak.

Sayın Bakanım, tabii ki ben biraz önce de ifade ettim yani bölgede terörle mücadelede inanılmaz bir mücadele mantığı ve anlayışı var ve son derece de başarılı. Ama bunlar yalnızca terörist ile silahlı güçlerin mücadelesiyle olacak işler değil. Bu olmalı, yürümelidir ama diğer tarafta bu tür sosyal politikalarda vatandaşların taleplerine göre çözüm odaklı söylemler de devlet gerekirse bu işten kârı bile varsa vatandaş açısından, doğanın korunması açısından, yaşamın korunması açısından vazgeçerek bu projelerden vazgeçebilmeli. Sayın Cumhurbaşkanımız ne dedi Ayder Deresi’yle ilgili? “Hata yaptık.” Gelin Munzur’da da bir hata yapmayalım. Yani Munzur, kutsal değerleri olan ve yaşam hakkına saygı duyulması gereken bir yer.

Sayın Bakanım, benim sizden bir ricam var, Sayın Komisyon Başkanım sizden de bir ricam var: Gelin, Komisyon üyelerimizle Munzur Vadisi’ni bir görün, ya içinizden bir kişi “Evet, bu HES’ler buraya yapılmalı.” diyorsa size yemin ediyorum ilk kazmayı ben vuracağım. Bakın, yani o kadar insani duygularla değerlendiriyorum. Yani anlatılmak istenen aslında... Tabii ki ülkenin enerjiye ihtiyacı var, tabii ki ülkenin içme suyuna ihtiyacı var, bunların hepsi bir gerçek ama çoğu zaman ihtiyaçlara göre değil o kentin değerlerine göre veya yaptığımız uygulamaların, uyguladığınızın politikaların o kente devlet adına getirilerini hesaplayarak karar verilmesi gerektiği düşüncesindeyim.

Sayın Başkanım, davetimi tekrarlıyorum, size ev sahipliği yapmaktan ve eşlik etmekten şeref duyuyorum. Eğer Komisyon üyesi arkadaşlarımız Sayın Bakanımızla Munzur’a bir gelirsiniz bizi de son derece mutlu edersiniz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cihan Pektaş’ın, milletvekillerinin kendi illerine Komisyonu davet ettiklerine, resmî bir davet olursa Komisyon olarak davete icabet edebileceklerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlarım, biz Komisyon olarak ancak resmî bir davet olursa biz bu davete icabet ederiz.

Bakın, mesela Sayın Bakanımız bu sene Ergene Havzası’ndaki yapılan çalışmaları yerinde görmek üzere, bizleri bilgilendirmek üzere Komisyon olarak hepimizi davet etti, bütün üyelerimize yazı geldi. Ve Erdin Bey vardı, Saffet Bey vardı muhalefet milletvekillerimiz, 5-6 milletvekili arkadaş, biz gittik,

Sayın Bakanımız bizi orada bilgilendirdi. Projeleri, yapılan çalışmalarını yerinde gördük ve çok faydalı da çalışmalar olduklarını gördük, bilgilendik. Aynı şekilde Sayın Bakanımız, Bakanlık olarak veya Tunceli Valiliğimiz bizi davet ederse biz bunu Meclis Başkanlığımızla görüşerek bu şeyi değerlendirebiliriz veya işte Şeytan Sofrası'ndaki yangında, ben o yangını yakinen biliyorum, çalışmaları biliyorum, fidan dikme, orayı yeniden ağaçlandırmak üzere Sayın Bakanımız orada muhtemelen bir merasim yapacaktır. Eğer merasime bizleri davet ederse Komisyon olarak katılım sağlayabiliriz. Yalnız tabii arkadaşlarımızın da katılmasını arzu ederiz. Çünkü, ben isterdim ki mesela, Ergene'deki bu davete çok daha fazla milletvekili arkadaşımız iştirak edebilsin.

Teşekkür ediyorum.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A)KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı (1/838) (Devam)

BAŞKAN – Şu anda tasarının tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutalım, arkasından inşallah bir mola vereceğiz.

1'inci maddeyi okutuyorum:

TABIATI VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİĞİ KORUMA KANUNU TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam Tanımlar ve İlkeler

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; tabiatın, biyolojik çeşitliliğin, tabii değerlerin, jeolojik mirasın ve peyzajın korunmasına ve sürdürülebilir yönetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen milletvekilimiz var mı?

Madde üzerinde bir adet önergemiz var, önergeyi okutup işleme alacağım:

Çevre Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/838 esas numaralı Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı'nın 1'inci maddesinin birinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Fevai Arslan

Mürteza Zengin

Mustafa Şükrü Nazlı

Düzce

İstanbul

Kütahya

“Bu Kanunun amacı; toplumun tabiatı korumaya yönelik katkılarını arttıracak faaliyetlerin desteklenmesine, tabiatın, biyolojik çeşitliliğin, tabii değerlerin, jeolojik mirasın ve peyzajın korunmasına ve sürdürülebilir yönetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.”

Gerekeç:

Bu değişiklik ile Kanun'un amaç ve kapsamı, Avrupa Birliğinin ilgili mevzuatı ile ifade ve içerik olarak daha uyumlu hâle getirilmiştir.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen var mı?

Avrupa Birliği Uyum Komisyonumuz tali bir komisyon olarak bu tasarıyı görüştü, “Eğer madde bu şekilde kabul edilirse AB'deki mevzuata da tam uyumlu hâle gelecek.” diye böyle bir teklifi oldu. Biz de bunu hakikaten inceledik, doğru bir tespit. Dolayısıyla, bunu da bu şekilde teklif ediyoruz.

Önerge üzerinde bir söz talebi var.

Sayın Ataş, buyurun.

ERDAL ATAŞ (İstanbul) – Bir iki şeyi vurgulamak istiyorum, birincisi: Bu 1’inci maddede bu koruma, kullanma meselesi; aslında bu tasarımın en önemli şeylerinden bir tanesi yani en önemli alanlarından bir tanesi. Çünkü, koruma ve kullanma şu: Korunan alanları ihtiyaca bağlı olarak kullanma hakkının Bakanlığa verilmesi meselesidir. Bu aslında bu tasarımın ana yanını ifade ediyor, bu yüzden de bu biçimde kabul edilmesi doğru değil, bunun kaldırılması gerekiyor. Yaklaşım olarak fikrim o yöndedir, 1’inci maddenin bu biçimde değil yani illa Avrupa koşullarına göre bu mesele düzenlenecekse de gerçekten korumayı temel alan, kullanmayı değil korumayı temel alan bir anlayışla bunun ele alınması gerekiyor.

Biraz önce de ifade ettim, Sayın Bakan söylediğinde birkaç şey söylemek istiyordum, onu burada ifade etmek istiyorum. Şimdi, birincisi, bu Munzur ve diğer alanlarda bu HES’ler ve benzerleri yapıldığında hani su yararlı, doğru, onun içerisinde enerjiler de elde ediliyor, bu da kabul edilebilir bir meseledir ama öyle bir hâl uygulanıyor ki demin Gürsel Bey de söyledi, ibadet yerlerinin yerleri değiştiriliyor, hani bu Hasankeyf’te yapıldığı gibi. Hani Kâbe’nin yeri, “Ya işte burada HES yapacağız, bunu buradan kaldıralım, götürelim, bu sefer de Mısır’da olsun.” gibi bir anlayışla mevcut mesele ele alınıyor. Yani ibadet yerleri binlerce yıldır oranın kendi değerleriyle açığa çıkmış olan Gola Çetu dedikleri yer de aşağıdaydı, işte “Baraj yapılıyor, altta kalıyor.” diye “Bundan sonra artık burada ibadet edeceksiniz, kutsal yeriniz burasıdır.” biçiminde, devlet ticarete bağlı olarak kutsal yerleri belirleyecek hâle dönüştürmüştü. Korumayla şey değil işte Hasankeyf, diğerleri de aynı öyle oldu, birkaç tane şeyi kaldırdılar, öbür tarafa götürdüler beş-onbin yıllık mesele ortadan kalkmış oldu.

Yine, bu ormanlarla ilgili bölüm de yani burada, bu koruma kullanma meselesine bağlı olarak söyleyeyim. Şimdi, ormanların artması, 1.5 milyon dekar deniyor, bizim coğrafyamızda zaten 220-230 milyon dekar kullanılan arazi var yani zaten. Bunun içerisinde 1 milyon dekar çok küçük bir şey Sayın Bakanım. Şu açıdan ifade ediyorum yani, doğal gazı kullandığımız...

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – 15 milyon hektar.

ERDAL ATAŞ (İstanbul) – Yok, biliyorum, o şeyi yanlış kullanmış olabilirim.

15 milyon dekarlık alan açısından...

BAŞKAN – Hektar...

ERDAL ATAŞ (İstanbul) – Yok, onu biliyorum Başkanım.

Şunu ifade etmek istiyorum: Yani doğal gazı uzun zamandır kullandığımız, elektrikle ısınma meselesini kullandığımız, odun ve diğer mesela yani metal ve diğer şeylerin hepsini yapım ve diğer alanlarda kullandığımız bir şeyde sadece bu kadar orman artışı kesinlikle bir başarı falan değil. Elbette artması iyidir, bunu elbette destekleriz ama konuyu şöyle görmemiz lazım yani bir ülkede, 780 bin kilometrekarenin içerisinde, su ve diğer alanlar çıkarıldığında 220 milyon dekar da tarım arazisi çıkarıldığında bu orman ve diğer alanlarla ilgili olan bölümlerin büyük bölümü boş, buraların ormanlandırılması lazım ama orada orman korusu biçiminde yapılmış, ekilmiş, göstermelik, sonra bırakılmış, hepsi kurumuş 5-10 ağaç kendisini kurtardıktan sonra “Olmuyor, bu ağaçlar olmuyor.” biçiminde bu meselenin kapandığını da biliyoruz.

Ülkelerdeki orman meselesi daha çok şuradan belirleniyor: Yani o ülkenin ne kadar bölümü ormanlandırılacaksa onun yapılması lazım, bizim coğrafyamızda bu mesele maalesef yüzde 30’lar düzeyindedir.

Bu endemik türdür, yabani hayatı koruma, diğer meseleler, bu ilk maddeyle birlikte hepsi, yabani hayatı koruma, işte o dediğimiz gibi, güvence altına alınmış olan alanların tümü tahribat alanına açılmış olacak. Bu yüzden de demin ifade ettim, Yeşil Yol'dur, hava almadır, diğerleridir, bunların söyledikleri ya da üzerinde bulunan mallar, diğer meseleler üzerinden buradaki tahribatları falan gizleyemeyiz. Bu yüzden de önerim şudur: Bu maddenin kesinlikle değiştirilmesi lazım, koruma meselesi dışında kullanılma bölümünün çıkarılması lazım.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, saat 14.30'a kadar yemek, ihtiyaç molası verelim.

Kapanma Saati: 13.11

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.43

BAŞKAN: Cihan PEKTAŞ (Gümüşhane)

BAŞKAN VEKİLİ: Muhammet BALTA (Trabzon)

SÖZCÜ: Sebahattin KARAKELLE (Erzincan)

KÂTİP: Bayram ÖZÇELİK (Burdur)

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleri, toplantı yeter sayımız vardır.

2'nci maddeye geçmiştik.

Komisyonumuzu önümüzdeki çarşamba günü yani ayın 15'inde saat 10.30'da toplamak üzere toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 14.44